

„Sok kicsi sokra megy „Pedagógiai Program
Kőbányai Mászóka Óvoda
1105 Budapest, Ászok u 1-3

KŐBÁNYAI MÁSZÓKA ÓVODA

„ SOK KICSI SOKRA MEGY...”

MÓDOSÍTOTT PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2021

Elfogadta a Kőbányai Mászóka Óvoda nevelőtestülete
Véleményezte a Szülői Szervezet
Irat iktatószáma: 165/2021

„Sok kicsi sokra megy „Pedagógiai Program
Kőbányai Mászóka Óvoda
1105 Budapest, Ászok u 1-3

Intézményünk adatai

Intézmény neve:	Kőbányai Mászóka Óvoda
Intézmény székhelye:	1105. Budapest, Ászok utca 1-3.
Alapító neve:	Budapest X. Tanács VB.
Fenntartó neve:	Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat
Fenntartó székhelye:	1102. Szent László tér 29.
Intézmény OM azonosítója:	034415
Telefon/fax:	(1) 262-91-71
E-mail:	aszokovi@gmail.com

„SOK KICSI SOKRA MEGY” PEDAGÓGIAI PROGRAM

A 137/1996. (VIII. 28.) sz. Kormányrendelet alapján,
az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának elveire épült,
az Alapprogramot módosító Kormányrendelet 255/2009. (XI. 20) ,illetve
a 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet szerint.

A program benyújtója: Forintos Ilona
Óvodavezető

Budapest, 2021 szeptember 1

I. BEVEZETŐ

Ez a programunk a 2009. szeptemberében bevezetett „Sok kicsi sokra megy” helyi óvodai program alapján, a többször módosított Óvodai Nevelés Alapprogramnak megfelelően és a Kompetencia alapú nevelés szellemiségében készült.

1.A pedagógiai program módosításának indoka:

Az Óvodai Nevelés Alapprogramját módosító 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet hatályba lépése.

2011 évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről.

K/35842/5/2012/11 számú Budapest X. kerület Kőbányai Önkormányzat határozatával jóváhagyott Alapító Okirat módosításával kapcsolatos kiegészítések. (2013.01.22.)

A363/2011. (V. 19.) sz. Budapest X. kerület Kőbányai Önkormányzat határozatával jóváhagyott módosításával kapcsolatos kiegészítések.

Az óvoda alaptevékenysége

száma	Megnevezése
intézményi szakágazati besorolása:	
TEAOR 851020	ÓVODAI NEVELÉS
az intézmény alap szakfeladata:	
851000	Óvodai nevelés intézményeinek, programjainak komplex támogatása
851011	Óvodai nevelés, ellátás
851012	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása
890111	Esélyegyenlőség elősegítését célzó általános, komplex tevékenységek és programok
890112	Az egyenlő bánásmód megvalósulását célzó általános tevékenység és programok
890114	A hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok és családok életminőségét javító programok
89011512	Speciális tehetséggondozó programok hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok részére
az intézmény további szakfeladatai:	
562912	Óvodai intézményi közétkeztetés
562917	Munkahelyi étkeztetés

Az alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő és kiegészítő tevékenységek:

811000	Építményüzemeltetés
812100	Általános épülettakarítás
813000	Zöld területkezelés
682002	Nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

Feladata továbbá a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, illetve a az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján integráltan nevelhető-oktatható autista, és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek (Kt. 121. § (1) bekezdés 29. pont a, alpontja),

Pedagógiai programjának végrehajtása során együttműködik más nevelési-oktatási intézményekkel.

2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Hatesoportos óvodánk egy csendes, fákkal teli utcácskában, Kőbánya szívében található.

1974-ben alapította a X. kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága, mint az Ihász óvoda- 1986-ban megszűnt- tagintézményét. Az eltelt évek alatt nem történt semmilyen átalakítás, bővítés a szerkezetén. Az épület jó állapotú, fűtését, világítását, nyílászáróit, tetőszigetelését a fenntartó kicserélte, felújította.

Jó infrastruktúrával rendelkezik. Úgy tömegközlekedési eszközzel, mint személyautóval könnyen megközelíthető, az intézmény előtt parkolási lehetőséggel.

Tágas **udvar** fogadja az idelátogatót, mely egész évben nagy segítséget jelent oktató-nevelő munkánk céljainak megvalósításához.

Csoportonkénti játszóterületek, homokozók, hinta, mászó-fal, játszóvár, csúszdák, focipálya, más egyéb ügyességi játékokkal gazdagon felszerelt és nem utolsósorban a közlekedési út, ahol szívesen rollereznek, kismotoroznak gyermekeink. Télen óriási öröm a dombról való szánkós lesiklás.

Az óriás fák közelében megismerkedhetnek különféle állatokkal (galamb, szarka, harkály, bagoly, darázs, macska, giliszta, sün, mókus stb..) növényekkel (tölgy, fenyő, akác, vadgesztenye, szivarfa, almafa, rózsza, cseresznyefa, juharfa, platánfa, egynyári tarka virágok, fűszerkert ,veteményeskert növényeivel stb..)

Csoportszobáink az utcaajtól elzártan helyezkednek el. Világosak, tágasak a termeink, természetes fabútorokkal berendezett, fejlesztőjátékokkal, eszközökkel gazdagon - a gyermekek igényeit kielégítően- felszerelt.

Külön mosdó és öltöző biztosított minden csoport számára.

Az emeleten és a földszinten található (idén felújított falú) vidám **zsibongó** szolgál a nagymozgást igénylő tevékenységekre, pl. **testnevelésre**, körjátékokra, futó-fogójátékra, ugráló-labdázásra, trambulín, labdagyakorlatok, bordásfal, Ayres eszközök, stb.. használatára. Fejlesztőpedagógusunk is ebben a helységben fejleszti a rászoruló gyermekek mozgását, térbeli tájékozódását, térpercepció fejlesztését stb..

Az óvodai közös rendezvények, ünnepek, évzárók valamint a ballagás alkalmával a gyermekek és a szülők fogadását az 1. és 2. csoportszoba közötti nagyajtó kinyitásával biztosítjuk.

Gyermekeink döntő többsége lakótelepi környezetből(80%) érkeznek hozzánk, de vannak családok akik kertés övezetben élnek. Sok gyermekünk az óvodai körzethatáron kívülről jár óvodánkba. A családok szociokulturális háttere igen változó.

II. A PROGRAM GYERMEKKÉPE, ÓVODAKÉPE

1. Gyermekkép

Programunk gyermekképe a **gyermeki jogok tiszteletben tartásával**, az Alapprogram szellemiségének figyelembe vételével készült.

A gyermek **egyedi, megismételhetetlen**, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Fejlődését:

- ❖ genetikai adottságok:
- ❖ az érés sajátos törvényszerűségei,
- ❖ a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

E tényezők hatásának következtében a gyermeknek életkoronként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak.

Elfogadjuk, hogy a gyermek érzelmvezérelt, szabad, egyéni személyiségjegyekkel rendelkezik, s ezt tiszteletben tartjuk.

Valljuk, hogy személyiségük kibontakoztatásához elengedhetetlen a biztonság és a feltétel nélküli szeretetteljes környezet, melyben a felnőtt személyiségét a derű, a nyugodtság, a fantázia és az empátia készség jellemzi.

Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Olyanná szeretnénk nevelni az óvodás gyermeket, aki:

- ❖ Testileg, lelkileg egészséges, edzett, teherbírása megfelelő.
- ❖ Harmónikus, nyugodt, kiegyensúlyozott, boldog gyermek-kort megélő gyermeket, aki pozitív énképpel rendelkezik, érdeklődő, nyitott az őt körülvevő világra.
- ❖ Erkölcsös, önálló, mások jogait tiszteletben tartó célorientált
- ❖ Magán -, és közérdeket összeegyeztetni képes felelős ember
- ❖ Vidám, tud felfedezni, rácsodálkozni, oldottan beszélgetni, ismeri, tiszteli természeti és társadalmi környezetét, annak hagyományait.
- ❖ A művészetek iránt fogékony, erősen kötődik a meséhez, zenéhez. Kreatív az alkotó tevékenységekben

2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a *családi nevelés kiegészítője* a gyermek iskolába lépéséig.

Szegregáció mentes óvó-védő, szociális, nevelő személyiségfejlesztő funkciót lát el. Arra törekszünk, hogy óvodánk teljes - örömteli - igazi gyermekkort biztosító óvoda legyen. A migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, az emberi jogok védelmét.

Olyan óvodát szeretnénk megvalósítani, ahol

- ❖ A gyermek jogaik és esélyegyenlőségük *hátrányok csökkentésével biztosított*.
- ❖ A gyermekek egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelésben részesülnek
- ❖ A gyermek szükségleteit figyelembe vevő elvek érvényesülnek, s nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakozásának.
- ❖ Gyermekek biztonságban, védettségben, szeretetben, harmóniában nevelkedhetnek.
- ❖ A tevékenységekben gazdag és kiemelt szerepe van a szabadjátéknak, a mesének, a mozgásnak.
- ❖ Az érzelmi kultúra előtérben van.
- ❖ Hangsúlyozott szerepe van az esztétikus, környezetnek, egészséges életmódra nevelésnek, a hagyományaink megőrzésének.
- ❖ Figyelemben részesítjük a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeket, biztosítjuk szükségleteik kielégítését az óvodai nevelés keretein belül.
- ❖ Gyermekek érdeklődését felkeltjük a tanulás iránt, - az érdekestől a szükséges felé. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- ❖ Elménydús tapasztalatok által és tevékenységeken keresztül a gyermek személyisége a lehetőségekhez képest fejlődik és az iskolai élet elkezdésére alkalmassá válik.
- ❖ Érvényesül a gyermekközpontúság.
- ❖ Az óvoda pedagógiai tevékenységi rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását.

Mit jelent óvodánkban a gyermekközpontúság:

- ❖ Elsődlegesnek tartjuk a gyermek egyéni megismerését, személyes igényeinek, szükségleteinek kielégítését. A gyermekek közötti különbségeket természetesnek vesszük.
- ❖ Elfogadó, testi, érzelmi biztonságot nyújtó, játékos és tevékeny óvodai élet biztosításával, olyan személyiségjegyek, jártasságok készségek alakítása, melyekre építve értelmes és tartalmas életvitel folytatására válhat alkalmassá a gyermek.
- ❖ A gyermek személyiségfejlődését az életkornak megfelelő játékkal, mozgással, sokféle élményt, tapasztalatot nyújtó tevékenységi lehetőség biztosításával segítjük.
- ❖ A gyermek kívánságainak, ötleteinek figyelembe vételével a folyamatos, rugalmas életritmus megteremtése.
- ❖ Ahol a gyermek szabadon mozog, játszik, alkot, sokat tevékenykedik, jól érzi magát.
- ❖ Az óvónő a gyermek önállóságát támogatja, szituációtól, egyéni igénytől függően segít, együttjátsszik, beszélget, tevékenységet kezdeményez, szervez.
- ❖ Minden nap mesél a gyerekeknek.
- ❖ Nevelőmunkánk központi eleme az egyéni bánásmód és a gyermekek differenciált fejlesztése. A fejlődést támogató értékelés.

- ❖ Kiemelt figyelmet fordítunk a kommunikációs, kooperációs képességek fejlesztésére.
- ❖ Lehetőséget nyújtunk az önálló és az együttműködést kívánó tanulási szituációkra.
- ❖ A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermek differenciált fejlesztését és a tehetségnevelést egyaránt fontosnak tartjuk
- ❖ Előítélet mentes viszonyulás, a másság elismerése, tolerálása.
- ❖ A felnőtt környezet pozitív modell szerepének hangsúlyozása.
- ❖ A családokkal való együttnevelő tevékenység tartalmas alakítása.

3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének céljai és feladatai.

3.1.Sajátos nevelési igényű gyermekek

Alapelvek:

- ❖ Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában.
- ❖ A fejlesztés az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó nevelési környezetben valósulhat meg.
- ❖ A sajátos gondozási igényből fakadó feladatok végrehajtásánál figyelni kell, hogy az egyes területeken a kisgyermek kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.
- ❖ Az autizmus az egész személyiséget átható fejlődési zavar, egész életen át tartó sérülés, illetve fogyatékos állapot. Az autizmus súlyossága, a tünetek sokfélesége és kombinációik, a gyermekek értelmi szintje és egyéb képességei határozzák meg a fejlesztés irányát.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének célja:

- ❖ A gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodó komplex, differenciált nevelés a speciális szükségletek figyelembe vételével.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelésének, a közösségbe való beilleszkedésének az elősegítése a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.
- ❖ A gyermekek fejlesztésének megvalósítása a számukra megfelelő területeken, úgy, hogy a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket.
- ❖ Minden segítség megadása a gyermek hátrányainak leküzdéséhez.
- ❖ Az egyes gyermekek igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazásával, az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, verbális és értelmi érettség kialakítása.

- ❖ Az autizmusból és a társuló fogyatékból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása, a környezet, eszközök, módszerek és a szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása.
- ❖ Alkalmassá válnak a gyermek számára megfelelő iskola fokozatra történő átlépésre.

Speciális feladataink:

- ❖ Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák megvalósítása és alkalmazása.
- ❖ Elfogadó, eredményeket értékelő környezet kialakítása.
- ❖ Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- ❖ A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- ❖ A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- ❖ A gyermek iránti elvárás meghatározása, igazodva a gyermek fejlődési üteméhez, az önmagához mért együtt haladás képességének fejlesztése.
- ❖ Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése, annak belátása, hogy a gyermek kiemelkedő tevékenységre is képes lehet.
- ❖ A diagnózisra építő sokoldalú képességfejlesztés.
- ❖ Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- ❖ A csoportba való szocializálódás kialakulásának segítése.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- ❖ A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- ❖ A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az integrációban az óvodapedagógus feladatainak részletezése:

- ❖ A gyermek terhelhetőségénél figyelembe vesszük a biológiai állapotát, személyiségjegyeit.
- ❖ Együttműködünk a szakemberekkel, javaslatait beépítjük a pedagógiai folyamatokba.
- ❖ Alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- ❖ A kompenzációs lehetőségek körét bővítjük a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- ❖ Törekszünk annak felismerésére, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.

- ❖ A sérülés-specifikus módszereket, technikákat igyekszünk szakszerűen megválasztani és alkalmazni, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatjuk az eljárásokat.
- ❖ Rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.
- ❖ A pedagógiai munkát segítő alkalmazottakat és a szülőket megfelelően tájékoztatjuk a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásáról.
- ❖ Együttműködünk a sérült gyermekek családjával. A lelki megsegítés végső célja a helyes szülői attitűd kialakítása kell, hogy legyen, amelynek főbb területei:
 - a sokkélmény feldolgozása és a racionális elfogadás kialakítása,
 - a természetes szülő-gyermek kommunikáció támogatása,
 - a szülők bátorítása, önbizalmuk erősítése,
 - a fejlesztő program egészének és apróbb lépéseinek elmagyarázása.
- ❖ A szülők megsegítése valójában az önmagán való segítség támogatása. A beszélgetések során nem csak az információkra, hanem a biztatásra is hangsúlyt fektetünk.
- ❖ Fontos, hogy önbizalmat adjunk a szülőnek, mert egy kiegyensúlyozott szülő többet ér önmaga és a gyermek számára is.
- ❖ Támogatjuk a szülőt abban is, hogy helyzetét másokkal szemben képviselni tudja. Meg kell tanulnia megoldani a környezettel való konfliktusait, mert reakcióit nemcsak a környezete, hanem gyermeke is élénken figyeli. A szülő szorongása átragad a gyermekre is, és így ő maga még nehezebben fogja megérteni az emberek közötti kapcsolatrendszert.
- ❖ Az óvoda egyik nagy előnye a gyermekek önkiszolgálásra, önálló tanulásra ösztönzése, szoktatása. Ezért fontos elv a szülő és a pedagógus számára a „csak annyi segítséget nyújtunk, amennyi még éppen szükséges” betartása. A segítségnyújtás foka természetesen egy állandóan változó tényező, amit a szülőnek és a pedagógusnak is folyamatosan érzékelnie kell.
- ❖ Kiemelt figyelmet fordítunk az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtásra.
- ❖ Folyamatosan bővítjük a kompenzációs lehetőségek körét a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése érdekében.
- ❖ Gyakoroljuk a kivárási képességét, mert a pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen.
- ❖ Figyelembe vesszük a cselekvésbe ágyazott gondolkodást.
- ❖ Kellő időt, alkalmat biztosítunk a munkához, változatosságot biztosítunk ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatására.
- ❖ Fontos feladatunk az eltérő terhelhetőség az egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód, a differenciált fejlesztés figyelembevétele.

Óvodapedagógustól elvárható magatartásformák:

- ❖ Az integráláshoz elengedhetetlen, hogy a pedagógus tisztában legyen a pedagógiai korrekció lehetséges módszereivel.
- ❖ Szorongó gyermek érzéseit, a szorongás tárgyát mindig komolyan kell venni
- ❖ Minden apró sikernek örülni kell
- ❖ Az SNI gyermek fogadására fel kell készíteni a csoportot / nem hangsúlyozva másságát/
- ❖ Tolerancia
- ❖ Problématűrő képesség
- ❖ Befogadó és elfogadó attitűd
- ❖ Szemkontaktussal irányítsuk, mert a gyermek kilép a feladathelyzetből
- ❖ Szabályokat előre és közösen hozzunk
- ❖ Tisztázzuk, hogy a szabálysértésért büntetés jár s azt következetesen tartjuk be.

Az integrált óvodai nevelés, előnyei a sajátos nevelési igényű gyermekek számára:

- ❖ Az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció és a mindennapi együttes szituációkban életszerűen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait,
- ❖ A gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyereket követve, jobban fejlődik önállóságuk,
- ❖ Fejlődésükre ösztönző, a többi gyerek eredményeinek tapasztalása,
- ❖ A közösségben reálisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük,
- ❖ Megtapasztalják, hogy ők is sok mindenben képesek ugyanarra, mint társaik,
- ❖ A többi gyermek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai,
- ❖ A közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat,
- ❖ A másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg,
- ❖ Kedvező a gyerekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyermek számára

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyerekekkel együtt nevelt gyerekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket,
- ❖ Megismerik a másságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi,
- ❖ Megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit,
- ❖ Érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk

3.2. A fejlesztőpedagógus tevékenysége

A fejlesztőpedagógia célja:

Alapvető cél – mint az óvodában nevelkedő valamennyi gyermek vonatkozásában – a gyermekek személyiségfejlődésének elérése oly módon, hogy minél egészségesebb, boldogabb, erkölcsösebb emberekké váljanak, pozitív énképpel rendelkezzenek.

Ezen alapvető céloknak alárendelve törekszik a fejlesztőpedagógia arra, hogy a gyermekek képességei minél jobban kifejlődjenek, a részképesség-zavarok, a figyelem- viselkedés-zavarok, a későbbi tanulási tevékenységet megalapozó képességek zavarai megszűnjenek, vagy csökkenjenek, egészséges működésük feltételeinek biztosításával ellensúlyozásra kerüljenek.

A fejlesztőpedagógia célja tehát magában foglalja a prevenciót, a korrekciót, és a kompenzációt.

A fejlesztőpedagógiai tevékenység alapelvei:

- A fejlesztő tevékenység a neuropszichológia és a fejlődéslélektan eredményeire támaszkodva, a mozgás, és a pszichoszociális fejlődés kapcsolatának elismerésével, az óvodapedagógia elvének érvényesítésével történik az óvodában.
- Integratív szemlélettel a genetikai meghatározottság, a tágabb környezet, a kultúrkör hatásait is figyelembe véve a beavatkozás lehetőségére koncentrálnak.
- Gyermekközpontság jellemzi: Sokféle fejlesztőt technika ismeretében határozza meg, hogy az egyes gyermek aktuális állapotában éppen mivel lehet a legjobban segíteni, a fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- Fegyelemmel van arra a tényre, hogy a gyermekek egymástól is kapnak ösztönzést a legkülönbözőbb képességeik kifejlesztésére, így az egyéni fejlesztés mellett a gyermekpárokban, kis-, és nagyobb csoportokban rejlő fejlesztő hatásokat is érvényesíti.
- A fejlesztő tevékenység megértő, elfogadó, segítő attitűdöt feltételez mind a gyermek, mind a családok vonatkozásában. Nélkülözi a beidegződött szokásokat, előítéleteket, mint a gyerekek fejleszthetőségével kapcsolatos kishitúséget, vagy azt a káros előítéletet, hogy a szülőkkel nem lehet együttműködni.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- A tanév elején hospitálások végzése a mindenkori esedékes csoportokban, a gyermekek megfigyelése különböző tevékenységeik során.
- A szűrések elvégzése után konzultáció az óvoda logopédusával, pszichológusával, a gyermekek óvodapedagógusaival, a feladatok pontos meghatározása érdekében, illetve a foglalkozások időrendi és tartalmi egyeztetése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődési körülményeinek részletes megismerése az óvodapedagógusok, és a szülők közreműködésével.
- Egyéni fejlesztési terv készítése. A gyermekek fejlődésének tervszerű nyomon követése, írásos rögzítése. Óvodai fejlesztőnapló vezetése.

- A kiszűrt gyermekek fejlődésének biztosítása, fejlesztése egyéni, páros, kiscsoportos formában, szem előtt tartva, hogy a fejlesztő csoportba kerülés fő indikációja az életkor (tankötelezettség elérése) és a tünet súlyossága.
- Pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel. Egyéni érzelmi szükségleteinek megismerése, kielégítése, mindenkori aktuális állapotának figyelembevétele.
- A foglalkozások szervezésében, a módszerek megválasztásában az alábbi konkrét elvek érvényesítése:
 - Nyugodt, kellemes környezet biztosítása.
 - Érzelmi és értelmi motiváltság biztosítása.
 - Terhelhetőség és mozgásigény figyelembe vétele.
 - A játék, játékosság meghatározó szerepének érvényesítése.
 - Rendszeresség, a foglalkozások időpontja és helye tekintetében.
 - A gyermek napirendjében szereplő egyéb tevékenységek figyelembe vétele, alkalmazkodás a gyermek alapszükségleteihez.
- Folyamatos kapcsolattartás a családokkal, az óvodapedagógusokkal, az intézmény vezetőjével, a logopédussal, a pszichológussal. A kölcsönös tájékoztatás, és tapasztalatcsere lehetőségének biztosítása.
- Szükség esetén kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás különböző szakmák (gyermekpszichiáter, konduktor, stb.) és intézmények (Nevelési Tanácsadó, Gyermek-ideggondozó, stb.) képviselőivel.
- Segítségnyújtás az óvodapedagógusoknak és a szülőknek a beiskolázás optimális időpontjának meghatározásában, a gyermek számára legmegfelelőbb iskolatípus kiválasztásában.

A fejlesztőpedagógiai munka tartalma:

Felzárkóztatás

A problémák feltérképezése, diagnosztizálás:

- A gyermek megismerése megszokott környezetében (hospitálás a csoportban)
- Diagnosztikus mérések. Szülői nyilatkozat! (MSSST kerületi koncepció)
- Team-munka a szakemberek között. Kompetenciahatárok betartása.
- Szülők tájékoztatása a mérések eredményeiről (fogadóórák)

A fejlesztés folyamata:

- Egyénre szabott képességfejlesztési terv készítése, amely mindig igazodik a gyermek képességeihez, aktuális teljesítményéhez.
- Fejlesztő napló vezetése.
- Csoportbeosztás (órarend, csoportok maximális létszáma: 6-8 fő)
- Fejlesztő foglalkozások megtartása. A foglalkozások időtartama 20-45 perc legyen, de ha a gyerekek hamarabb elfáradnak vagy éppen nagyon jól játszanak, nem szabad mereven ragaszkodni az időhöz.
- A foglalkozásnak mindig legyen egy bevezető és egy lezáró szakasza, ez strukturálja a helyzetet, és egyfajta biztonságot nyújt. Minimum heti kétszeri

alkalom, lehetőleg ugyanazon a napon, ugyanabban az órában és ugyanabban a helyiségben. (Fő elv a rendszeresség.)

- Team-megbeszélések.
- A szülők folyamatos tájékoztatása, bevonása a fejlesztésbe.

Kontroll vizsgálat, a további feladatok meghatározása:

- Legalább év végén minden esetben szükséges kontroll vizsgálat!
- Cél: ellenőrizni a fejlesztési folyamat eredményességét.
- Ennek tükrében a további feladatok meghatározása.

Tehetséggondozás

- A tehetség azonosítása.
- Hospitálások, vizsgálatok (MSSST), óvodapedagógus, szülő jelzései.
- A tehetséggondozás módja:
- Gyorsítás, léptetés: magasabb szintű feladatok egy adott területen.
- Gazdagítás, dúsítás: cél a gondolkodás, kreativitás, empátiás készség, társas- és vezetői készségek, kompetenciák fejlesztése.
- A foglalkozások a kiemelt képességű gyermekeknek: heti 1-2 alkalom, 3-4 fős létszám..
- Dokumentáció: feladattervek képességterületekre.

A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre:

- Elsősorban a normál intelligenciaövezetbe tartozó gyerekekkel foglalkozik, teljesítményzavar esetén.
- Diagnosztikus tevékenysége csak a képzései során elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki.
- A diagnosztikus és terápiás kompetencia körét meghaladó eseteket speciális szakemberhez köteles irányítani.
- Tevékenységét más szakemberekkel (óvodapedagógus, logopédus, pszichológus stb.) összehangoltan végzi.
- A fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért felelős.

Nem kompetens szakember a fejlesztő pedagógus a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésében, ez a gyógypedagógia kompetenciája. A fogyatékoság felismerése és megfelelő szakemberhez irányítása viszont a fejlesztő pedagógus feladata.

3.3. Tehetséggondozó programunk

Nemzeti Tehetség Program – a 126/2008. (XII.4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről 1. számú melléklete.

Megtiszteltetés számunkra, hogy óvodánkat, Tehetségponttá nyilvánította a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács, 2011. január 19.-től „Tehetségpontként” megkezdtük működésünket.

2013 szeptember 14.-től, mint „Akkreditált Kiváló Tehetségpont „ –működhetünk tovább.

A tehetségek segítésének intézményi hagyományai

A programban megfogalmazott értékek is azt a célt szolgálják, hogy az óvodánkba járó gyermekek minél teljesebben bontakoztathassák ki tudásukat, személyiségüket. Minthogy az óvoda szerepe a megismerési folyamatokban alapozó jellegű, természetes, hogy a „tehetségígéreték” segítésében is alapozó szerepe van.

Óvodapedagógiai munkánk során a legfontosabb feladatunk a gyermekek számára a **szertetettjes, elfogadó, bátorító léghör és környezet biztosítása**, ami fejlődésüket minden téren elősegíti, érzelmi biztonságot ad, motivál, aktivizál.

A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt. Egy-egy kiemelkedő gyermek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren nem olyan kiváló társa. Ezek a gyermekek általában jó szociális érzéssel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték.

A zenei, képzőművészeti vagy mozgásos tevékenységek szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek, ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal. Arra törekszünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában, s számukra a legfontosabb tevékenységet, a játékot gyakorolhassák. Társaikkal kedvükre barátkozhassanak, a számukra érdekes tevékenységek aktív résztvevői lehessenek. Ezek a megismerő tevékenységek minden gyermek számára egyaránt hasznosak lehetnek. Törekszünk célirányosan motiválni őket úgy, hogy ezekben valóban érdeklődésüknek megfelelően részt vegyenek. A kiemelkedő adottságúnak tűnő gyermekek számára ugyanúgy lehetőséget teremtünk mindenre, mint bármely más gyermeknek.

Céljaink a kezdetektől változatlanok: Olyan fiatalokat akarunk nevelni, akik biztos alapkészségekre épített, megalapozott tudás birtokában, magas szintű szociális kompetenciával, másokkal együttműködve érvényesülnek az életben.

Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a „tehetség-ígéreték” minél korábbi életkorban felfedezhetőek és komplex fejlesztő tehetségprogrammal kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosítottá válik.

A „tehetség-ígéreték” gondozása egyre inkább a mindennapok részévé válik és magában hordozza a tehetségazonosításának állandó lehetőségét.

Alapelveink:

- tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése
- a gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítése
- kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- feltöltődés, pihenés.

Programunk **egyik legfontosabb célkitűzése** a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése (megelőzve a tehetségígéreték elkallódását, felismerve az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket).

Arra törekszünk, hogy a kiválóan kreatív, átlag feletti intellektuális és szociális képességekkel és az ehhez kapcsolódó nagyfokú motivációval rendelkező tehetségígéreteknek olyan tanulási helyzeteket teremtsünk, ami a tág érdeklődési területüket kielégíti, illetve tovább bővíti. Közben kérdéskultúrájukat, logikus gondolkodásukat, problémamegoldó képességüket, memóriájukat és kifejezőkészségüket is fejlesztjük. Különösen hasznos lehet, hogy a gyermekek egymásról, különböző képességeikről sokféle információt gyűjtsenek be, a képességek által minél több tehetségterületekkel találkozassanak.

Tehetséggondozásunk alapfeltétele a bátorító légkör és a lehetőségek biztosítása.

Vegyes és homogén életkorú csoportjainkban, a mindennapi tanulós cselekvéses helyzetekbe építjük be a kreativitást fejlesztő feladatokat. A gyermekek szabadon dönthetnek részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben. Ezek a tanulási helyzetek nyitottak, bármikor elérhetőek, de a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusnak az a szerepe, hogy észrevegye, támogassa és komplex ismeretekhez juttassa a gyermekeket, hagyja kalandozni a tudomány világában.

Többféle lehetőség kínálkozik a vegyes összetételű csoportokban a tehetségfejlesztésre, itt a dúsitás, gazdagítás mellett a gyorsítás módszere is megjelenik spontán módon, az életkori sajátosságok miatt, hiszen a kicsik,

ha akarnak, részt vehetnek a nagyoknak szánt tevékenységekben.

Ez gyorsabb fejlődést biztosít számukra, ugyanakkor saját koruknak megfelelő készségeik zavartalanul fejlődhetnek. Idősebb korban a felkínált gazdagító foglalkozások pótolhatják ezt a módszert a tehetségígéretes gyermekeknek.

Az óvodás gyermekek egészséges személyiségfejlődése akkor valósul meg, ha olyan szabad és érzelmi biztonságot adó, támogató, gondolkodó környezetet teremtsünk, melyben egészségesen harmonikusan én-erős személyiséggé fejlődnek.

Ehhez nélkülözhetetlen a gyermekek és az óvodapedagógus között kialakuló érzelmi biztonság, kötődés – ez egy kiscsoportos korú gyermeknél a szeretett óvó néni jelenlétét feltételezi - , mert csak ennek hatására bontakoznak ki a különleges tehetségre utaló speciális képességeik, készségeik, kreativitásuk.

Feladat:

1. A tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése.
 - Integráló tehetséggondozás: a tehetségígéreték egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló óvodapedagógiai folyamat. A tehetséges gyermekek saját csoportjukban élnek óvodás életüket.
 - Az óvodapedagógus a differenciálás eszköztárával segíti a tehetség fejlesztését.
 - Gazdagító műhelyfoglalkozások: a tehetségígéreték speciális érdeklődésére építenek a gazdagító műhelyfoglalkozások
 - Azokat a speciális irányú többleteket kapják meg a tehetségígéreték, amelyekre képességeik és érdeklődésük miatt vágyanak. Olyan közösségbe kerülnek, ahol a hozzájuk hasonló gyerekek között – a gyermekközösség erősebb és motiváló hatású többlettudással, többlet tapasztalattal rendelkezik.

2. A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítése
Olyan hiányosságok, amelyek megnehezítik, vagy teljes mértékben megakadályozzák a tehetség fejlődését, ezek diagnosztizálását követően szükséges a megfelelő szakemberrel a hiány pótlása, fejlesztése
3. Kiegyensúlyozott, elfogadó szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
 - A tehetségígéreték inspirálását jól segítheti más, nem annyira „kiváló” ugyanakkor jó szociális együttműködési készséggel rendelkező gyerekek közössége.
 - Pedagógusok szakértelme, szakmai többlettudása egymás jól kiegészítve a tehetségígéreték gondozásának szolgálatában áll
4. Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása
Az óvodában az egész nap folyamán, folyamatosan biztosított pihenő sarok, vagy relaxációs sarok, amely segíti az egyedüllétre, a feltöltődésre vágyó tehetségígéreték pihenését.

Óvodánk Tehetségmodellje

Óvodánk tehetségprogramja **Renzulli- Mönks komplex tehetség-modelljére** épül.

Ez a modell egy összetett tehetségkonceptiót jelent, amely tartalmazza a **kreativitást** és **intelligenciát** is a tehetség meghatározásában, kiegészítve a feladat iránti elkötelezettséggel, azaz a **motivációval**. Mönks tehetség-fogalma: „ A tehetség három személyiségjegy interakciójából jön létre. Ennek a három jegynek az egészséges fejlődéséhez megértő, támogató társadalmi környezetre van szükség (**család, iskola, társak**).” Tehetségazonosító, tehetségbevélogatási, hatékonysági – rendszerünk is ezt méri, vizsgálja.

Renzulli tehetségkonceptiója ma is világszerte alkalmazott alap.

A fordított háromszög felhívja a figyelmet arra, hogy a tehetség szociális környezetben élő személy és így egy komplex fejlődési folyamat része.

A tehetség fogalma folyamatosan változik, kiegészül, s nem végleges.

A tehetséget meghatározzák velünk született adottságaink, képességeink, meghatározza a szociokulturális közegünk. A tehetség kultúrafüggő, meghatározása minden korszakban akár változhat is. A 21. század informatikai forradalma bizonyára új távlatokat jelent mind a tehetségek beteljesülésében, mind azok meghatározásában, a tehetségkutatásban is.

Konkrét tehetségsegítő munkánk:

- 2011. februártól „Varázsműhely” elnevezésű művészeti-vizuális műhelyt hoztunk létre, mely hetente kétszer működik, a nagycsoportos tehetség-ígéretes gyermekekkel, 12 fővel.
- Óvodánkban évek óta működik a délutánonkénti, óvodapedagógusok által vezetett „zeneovi”, „zenés-torna. 2011 őszétől „Csilingelők” és „Perpétuum Mobile” néven műhelyként működnek, s részt vesznek versenyeken, rendezvényeken.
- A nagycsoportos gyermekek úszáson vesznek részt, 2011 óta korcsolyázni is járunk.
- 2012 októbertől beindult a „Furfangosok”, táblás játék, sakk műhely.
- Könyvtárba rendszeresen mennek csoportjaink.

	Erősségek	Gyengeségek
A tehetségsegítés hagyományai és értékei	Helyi Nevelési programunk biztosítja a feltételrendszert, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát. Intézményünk „Fejlődés nyomon követési rendszeré”-ben a „tulajdonságlista” kidolgozott, ennek alapján tudatos tehetségsegítő munka valósul meg az intézményben.	.
A tehetségsegítést befolyásoló környezet	Biztonságot nyújtó, élménydús, gyermekbarát, sokféle tevékenységi lehetőséget biztosító óvodai tárgyi környezet - elmélyülést segítő „kuckók” rendszere működik A szülők bevonása a tehetséges gyermekek felismerésében.	Tornaterem hiánya
A tehetségsegítő felkészültsége	Tehetséggondozás iránt elkötelezett nevelőtestület. Sokszínű, magas színvonalú szakmai kompetenciák a komplex személyiségfejlesztés terén.	

	Erősségek	Gyengeségek
	<p>Szakirányú végzettségek: Közoktatás vezető, Mozgásfejlesztő, Zene óvoda, Fejlesztőpedagógus, Gyógypedagógus Tehetségfejlesztő szaktanácsadó, szakértő.</p> <p>Tanfolyami végzettségek: kompetencia, gyermek megismerési technikák, differenciált fejlesztés, mozgásfejlesztés, preventív torna, képzőművész tehetségek segítése, mentorképzés, drámapedagógia, zenei tehetséggondozás, gondolkodás és kreativitás fejl., képességfejlesztés logikai-és társasjátékokkal, látható hangok-kommunikáció fejl.</p> <p>2013.júliusától Tehetségfejlesztő szaktanácsadó segíti munkánkat.</p>	
A tehetségsegítés szervezetrendszer	<p>A tehetséggondozó óvodai munka iránt elkötelezett intézményvezetés. . Az óvoda-iskola átmeneti program keretében a tehetséges gyermekek megfelelő iskolába való irányítása, után – követése. Civil szervezetekkel, intézményekkel való tervszerű kapcsolat:Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ, PSZK, Nevelési Tanácsadó, Jelenleg működő tehetségsegítő műhelyeink és a csoporton belüli tehetséggondozás szoros együttműködése.</p>	<p>Hálózatépítés, kapcsolatfelvétel a többi tehetséggponttal, az újonnan alakult kőbányai tehetséggpontok látogatása, szakmai bemutatók szervezése</p>
Tehetségsegítő programok forrásai	<p>Az intézmény pályázati aktivitása . Intézményi Alapítványi támogatás.”Az Ászok utcai Óvodásokért”</p>	

A tehetségsegítésben rejlő lehetőségek

Tehetséggondozó programunk eredményes és hatékony megvalósítása érdekében:

- Nevelőtestület szakmai kompetenciáinak megalapozása, folyamatos fejlesztése
- A tehetségsegítést befolyásoló óvodai környezet fenntartásához aktív pályázati munka, együttműködések feltárása, bővítése, fenntartása a civil szférával.
- Intenzív együttműködés a Tehetséggpontok intézményeivel –Hálózatépítés bővítése.
- Aktív szerepvállalás az Országos Óvodai Tehetséggondozó munkában.
- Intézményi Minőségirányítási rendszerünk eszközrendszerén belül a folyamatos tehetséggondozó munkafejlesztés.
- Jó gyakorlat bemutatása, a Génius honlapon való feltöltése
- Tehetségnap hagyományként való ápolása minden év tavaszán

Céljaink a kezdetektől változatlanok: Olyan fiatalokat akarunk nevelni, akik biztos alapkészségekre épített, megalapozott tudás birtokában, magas szintű szociális kompetenciával, másokkal együttműködve érvényesülnek az életben.

Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a „tehetség-ígéreték” minél korábbi életkorban felfedezhetőek és komplex fejlesztő tehetségprogrammal kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosítottá válik.

A „tehetség-ígéreték” gondozása egyre inkább a mindennapok részévé válik és magában hordozza a tehetségazonosításának állandó lehetőségét.

Alapelveink:

- tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése
- a gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítése
- kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- feltöltődés, pihenés.

Programunk egyik legfontosabb célkitűzése a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése (megelőzve a tehetségígéreték elkallódását, felismerve az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket).

Arra törekszünk, hogy a kiválóan kreatív, átlag feletti intellektuális és szociális képességekkel és az ehhez kapcsolódó nagyfokú motivációval rendelkező tehetségígéreteknek olyan tanulási helyzeteket teremtsünk, ami a tág érdeklődési területüket kielégíti, illetve tovább bővíti. Közben kérdéskultúrájukat, logikus gondolkodásukat, problémamegoldó képességüket, memóriájukat és kifejezőkészségüket is fejlesztjük. Különösen hasznos lehet, hogy a gyermekek egymásról, különböző képességeikről sokféle információt gyűjtsenek be, a képességek által minél több tehetségterületekkel találkozassanak.

Tehetség gondozásunk alapfeltétele a lehetőségek biztosítása.

Vegetes és homogén életkorú csoportjainkban, a mindennapi tanulási cselekvési helyzetekbe építjük be a kreativitást fejlesztő feladatokat. A gyermekek szabadon dönthetnek részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben. Ezek a tanulási helyzetek nyitottak, bármikor elérhetőek, de a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusnak az a szerepe, hogy észre vegye, támogassa és komplex ismeretekhez juttassa a gyermekeket, hagyja kalandozni a tudomány világában.

Többféle lehetőség kínálkozik a vegetes összetételű csoportokban a tehetségfejlesztésre, itt a dúsitás, gazdagítás mellett a gyorsítás módszere is megjelenik spontán módon, az életkori sajátosságok miatt, hiszen a kicsik,

ha akarnak, részt vehetnek a nagyoknak szánt tevékenységekben.

Ez gyorsabb fejlődést biztosít számukra, ugyanakkor saját koruknak megfelelő készségeik zavartalanul fejlődhetnek. Idősebb korban a felkínált gazdagító foglalkozások pótolhatják ezt a módszert a tehetségígéretes gyermekeknek.

Az óvodás gyermekek egészséges személyiségfejlődése akkor valósul meg, ha olyan szabad és érzelmi biztonságot adó, támogató, gondolkodó környezetet teremtsünk, melyben egészségesen harmonikusan én-erős személyiséggé fejlődnek.

Ehhez nélkülözhetetlen a gyermekek és az óvodapedagógus között kialakuló érzelmi biztonság, kötődés – ez egy kiscsoportos korú gyermeknél a szeretett óvó néni jelenlétét feltételezi -, mert csak ennek hatására bontakoznak ki a különleges tehetségre utaló speciális képességeik, készségeik, kreativitásuk.

Feladat:

1. A tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése.
 - Integráló tehetséggondozás: a tehetségígéreték egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló óvodapedagógiai folyamat. A tehetséges gyermekek saját csoportjukban élnek óvodás életüket.
 - Az óvodapedagógus a differenciálás eszközrendszerével segíti a tehetség fejlesztését.
 - Gazdagító műhelyfoglalkozások: a tehetségígéreték speciális érdeklődésére építenek a gazdagító műhelyfoglalkozások
 - Azokat a speciális irányú többleteket kapják meg a tehetségígéreték, amelyekre képességeik és érdeklődésük miatt vágnak. Olyan közösségbe kerülnek, ahol a hozzájuk hasonló gyerekek között – a gyermekközösség erősebb és motiváló hatású többlettudással, többlet tapasztalattal rendelkezik.
2. A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítése
Olyan hiányosságok, amelyek megnehezítik, vagy teljes mértékben megakadályozzák a tehetség fejlődését, ezek diagnosztizálását követően szükséges a megfelelő szakemberrel a hiány pótlása, fejlesztése
3. Kiegyensúlyozott, elfogadó szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
 - A tehetségígéreték inspirálását jól segítheti más, nem annyira „kiváló” ugyanakkor jó szociális együttműködési készséggel rendelkező gyerekek közössége.
 - Pedagógusok szakértelme, szakmai többlettudása egymás jól kiegészítve a tehetségígéreték gondozásának szolgálatában áll
4. Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása
Az óvodában az egész nap folyamán, folyamatosan biztosított pihenő sarok, vagy relaxációs sarok, amely segíti az egyedüllétre, a feltöltődésre vágyó tehetségígéreték pihenését.

Az óvodában tehetségígéretékről beszélhetünk. Minden óvodás gyermek potenciális tehetség.

Intézményünk tehetséggondozó modelljének azért választottuk Renzulli-Mönks komplex tehetség-modelljét, mert Helyi Óvodai Nevelési Programunk pedagógiai rendszerével teljes mértékben koherens.

Tehetségazonosító munka

Tehetségazonosító munka során a kimagasló speciális képességekkel rendelkező gyerekek felismerésére törekszünk. A tehetség felismerésének nem az a célja, hogy egy-egy gyermekről kijelentsük, hogy tehetséges. A tehetség címke káros és elkerülendő, hiszen egy olyan elvárás

közvetít a gyerek felé, aminek még nem biztos, hogy eleget fog tenni. A felismerés célja, hogy minél több gyermekben észrevegyük a tehetségre utaló jegyeket, és megfelelőképpen fejlesszük azokat.

A tehetségigéretet bevonjuk a tehetséggondozó programba:”Varázsműhely” /vizuális/. A műhelyben a bevont gyerekek komplex személyiségfejlesztését segítjük.

Tehetségazonosítás elvei:

- tehetségcsírák keresése minden gyerekben 3-5 éves kor között, fejlődés nyomon követési rendszerünknek megfelelően
- gyermek személyiségéről sokszínű információ szerzése: motiváció, kreativitás, kivételes képességek területén
- a gyermek tehetségazonosítási módszere: megfigyelés
- tehetségazonosító rendszerünk folyamatos fejlesztése, melybe külső tanácsadót is bevonunk
- rendszeres együttműködés, konzultáció, esetmegbeszélés a nevelőtestületen belül

Tehetségazonosítás lépései

1. Valamennyi óvodásunkat 3-5 éves korban a tehetségazonosítási megfigyelési lap szempont rendszere alapján folyamatosan megfigyeljük
2. Középső csoportban szülői kérdőív kitöltése, tehetségazonosítási interjú
3. 5 éves korban a tehetségazonosító megfigyelési lap alapján, nevelőtestületi konzultáció keretében, tehetség szaktanácsadónkkal meghatározzuk a gyermek tehetségterületét
Határidő: az adott év május 31.
4. A meghatározott gyermeki tehetségterületeknek megfelelő témájú és számú tehetség műhely kijelölése
Határidő: az adott év június 15.
5. Óvodapedagógusok folyamatos szakmai kompetencia fejlesztése: irányított (továbbképzések, hospitálások, konferenciákon való részvétel támogatása) és önképzés
Határidő: folyamatos
6. Szülők tájékoztatása, szülői értekezlet megszervezése
7. Tehetséggondozó kérdőív kitöltése, majd értékelése.
8. Határidő: minden év májusában

Tehetségbeazonosítás rendszere

Tehetségműhelyek működése:

1. A tehetségbeazonosítást követően kerül meghatározásra a tehetségműhely témája és száma: Tehetségműhely működését ezen Program melléklete tartalmazza, mely az intézményi Szervezeti és Működési Szabályzat szerves része.

A Működési rend kötelező tartalmi elemei:

- Cél:
- hely
- idő: nevelési év/60 óra

- munkaterv egy nevelési évre készül
 - Műhely program elemei: motiváció, fejlesztendő terület, feladat, tevékenységek, módszer, eszköz, várható eredmény
 - a műhely hatékonyságát mérő lap, melynek tartalmi területe: motiváció – kreativitás – kivételes képességek)
2. Szervezeti felépítése:
- tehetségkoordinátor,
 - mentorok,/ megvalósító óvodapedagógusok/ speciális segítő szakemberek,

2.5. Tehetségműhely munkájának, eredményeinek kommunikálása, publikálása, fenntarthatóság

Kommunikációs terv:

- Honlapunk folyamatos bővítése
- Belső kommunikáció – intézményen belül – a tehetségműhelyek munkájáról folyamatos tapasztalatcsere, esetmegbeszélések
- Szülők felé nyitottság, megbeszélések, szülői értekezletek, fogadó-órák
Módszer: nyitott műhelyfoglalkozás, videó vetítés a műhelyfoglalkozásról, gyermek galéria, megbeszélések
- Városon belül, kerületünkben szervezett rendezvényeken való részvétel
- Kőbányai újság
- A X. kerületi Óvónők Lapjában való megjelenés
- A kerületünkben működő ATV meghívása

Fenntarthatóság

A fenntarthatóság és az önfenntartás az alábbi területek által biztosítható:

- Pályázati támogatások igénybevétele
- Helyi alapítványi támogatás”Az Ászok utcai óvodásokért”
- Az intézmény részére felajánlott 1% adó felhasználása
- Az intézményi költségvetésben való tervezés

III AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- 1. Egészségfejlesztési program működtetése, az egészséges életmód alakítása**
- 2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés**
- 3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés**

1. Egészségfejlesztési program működtetése, az egészséges életmód alakítása

1.1.

Cél:

Az óvodában minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A gyermekek testi, és lelki szükségleteinek kielégítése, egészségmegőrző szokásainak megalapozása, kialakítása, egészséges életvitel igényének kialakítása, egészséges személyiség formálása.

Feladatok:

- ❖ A gyermek gondozása, testi- lelki szükségleteinek kielégítése,
- ❖ Mozgásigény kielégítése,
- ❖ Egészségvédelem, edzettség megalapozása
- ❖ Egészséges életmód szokásainak kialakítása, az egészség megóvása, betegség megelőzése.
- ❖ Egészséges környezet eszköztudat biztosítása ennek kialakításánál alapvetően fontos a környezet /levegő, víz, eszközök / tisztasága,
- ❖ Környezetvédelmi szokások, környezettudatos magatartás megalapozása,
- ❖ Az egészséges, barátságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyerek testi,- lelki szükségleteinek kielégítésére.
- ❖ Bántalmazó, erőszakos viselkedés megelőzése, kezelése
- ❖ A balesetvédelem szempontjából a biztonságos eszközök és térberendezés, a zajmentesség, fényviszonyok megfelelő megléte.
- ❖ Együttműködés a szülőkkel , az eü. szolgálattal, az óvoda pszichológusával

Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ Az önállósági képességek fejlesztése az önkiszolgálási képesség megfelelő szintre hozása.
- ❖ Az egyénre szabott fejlesztési program kidolgozása a cselekvés eszközeinek, örömeinek, és irányának felismertetése.

- ❖ A megfelelő szokások elsajátítása, a gyermekben önmagához mérten a lehető legnagyobb önállóság kialakítása / étkezés, öltözködés, tisztálkodás stb./.
- ❖ A mozgáskedv felkeltése, megőrzése, folyamatos motiválása.
- ❖ A mozgásra inspiráló **biztonságos és érzelmileg motiváló** környezet kialakítása.
- ❖ A mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése.
- ❖ Az alapvető szükségletek - étkezés, tisztálkodás, W C.-használat, öltözködés, stb. - kielégítését szolgáló cselekvéses mozzanatok megismertetése.

1.2. Egészséges táplálkozás biztosítása

Óvodapedagógus feladatai:

- Az étkezés egészségmegőrző szokásainak alakítása
- Feltételek megteremtése a kulturált környezetben történő, nyugodt légkörű étkezéshez
- Meggyőződés az egészséges életszemléletben

Az egészséges táplálkozás az egészséges fejlődés egyik alapvető feltétele.

A gyerekek az óvodában háromszori étkezéssel napi tápanyagszükségletük kb. 65%-át kapják meg. Az egészséges táplálkozás szokásainak kialakítását már az óvodáskorban kell elkezdni. Fontosnak tartjuk a nyers zöldség és gyümölcs rendszeres napi fogyasztását valamint a téli időszakban gyógytea fogyasztását amely szülői támogatással valósul meg.

Az étkezés kultúrájának elsajátítása a terítésnél kezdődik. Az esztétikus terítők, a szalvétatartó és egyéb asztali díszek, a harmonikusan elhelyezett evőeszközök már megfelelő alapot adnak a kellemes étkezésnek.

Az étkezések alatti halk beszélgetés megteremti az oldott családi légkört. A kulturált étkezés feltételeinek biztosítása mellett, segíteni kell a gyerekek önállóságának fejlődését az eszközök használata és az önellátás terén.

A gyermek egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen, hogy a megfelelő mennyiségű táplálékot vegyenek magukhoz / egyéni különbségek /.

Az étvágytalan, válogatós gyerekek nagy toleranciát igényelnek.

Az egyéb ételallergiás (pl. cukros, lisztérzékeny, tojás ill. tej érzékeny) gyermekeknek orvosi javaslat alapján külön ételt biztosítunk.

1.3. Mindennapos testnevelés, testmozgás megteremtése

A gyerekek egészségének óvása, fenntartása, betegségének megelőzése az óvoda legalapvetőbb feladata.

Az egészséges életmódra nevelés egész nap folyamatosan történik.

Tehetségműhelyünk 2010 óta foglalkozik kiemelkedő képességű gyermekeink fejlesztésével

Óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges életmód igényének megalapozása, mozgást kedvelő, helyesen táplálkozó, egészségesen fejlődő gyermekek nevelése.
- Az egészség gondozáshoz szükséges készségek alapozása
- A mozgásigény kielégítése, harmonikus,összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

Minden évszakban, a mozgás, játék, tevékenykedés és az edzés legfőbb színtere.
Akkor tölti be funkcióját, ha a gyerekek sok időt töltenek a *szabadban*.

Mindennapos mozgás, lábtorna:

A mindennapos testnevelés jelentős helyet foglal el a programunkban, mivel az óvodás gyermek egészséges testi fejlődése, fejlesztése nem képzelhető el rendszeres, a gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő idejű és tartalmú testnevelés nélkül.

Az óvodai nevelés feladata a mozgás megszerettetése, a sport örömeinek felfedeztetése, a testedzés, a rendszeres mozgásnak, mint természetes tevékenységformának a kialakítása.

Óvodánkban a gyermekek napirendjét úgy szervezzük, hogy minden nap elegendő idő legyen a testmozgásra.

Ezt a célt szolgálja a mindennapos testnevelés, mely legalább 20 perces, de az időtartama az óvodában töltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez, fejlettségi szintjéhez.

Helye: a zsibongó, csoportszoba és az udvar.

Heti egy alkalommal lábtornát tartunk, a gyermekek ezen a foglalkozáson mezítláb tornáznak.

(Részletes program a Mozgás című fejezetben található)

1.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függések, szenedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Óvodapedagógus feladatai:

- Differenciált testi-lelki szükségletek kielégítése
- Lehetőség szerint a DADA program bevonása az óvodába
- Beszélgető körök szervezése az egészségre káros anyagokkal kapcsolatban, szükség szerint az óvodapszichológus bevonása (családi problémáknál)

A gyerekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése jó közérzetük alapja és feltétele más tevékenységekhez való viszonyuknak.

Az óvónó a gyerekek óvodába lépése előtt tájékozódjon egyéni szükségleteikről /anamnézis, szülőkkel való beszélgetés /.

A testi szükségletek kielégítését korlátozni nem lehet.

Ezért: Az egyéni tisztálkodási eszközök jól átláthatók és könnyen hozzáférhetőek.

A wc-k függönnyel elzártak az intimitás tiszteletben tartása miatt.

A csoportszoba-öltöző-mosdó, wc blokk ajtaja egész nap nyitottak, a gyerekek szabadon mozoghatnak szükségleteiknek megfelelően.

Annak érdekében, hogy a gyerekek egyre önállóbban ki tudják elégíteni igényeiket, szükséges a megfelelő eszköz feltétel biztosítása és a bizalmat, biztonságot nyújtó légkör. Így érhető el, hogy a gyerekek jól érezzék magukat az óvodában és szükségleteik természetes kielégítésére törekedjenek, kérjék és fogadják el a felnőtt segítségét.

Lelki problémájuk esetén bátran forduljanak az óvodapedagógusukhoz.

Az egészséges életmód, gondozás, egészségmegőrzés szokásainak alakításánál a családból hozott szokásokra építünk.

Az óvodában a helyes életritmust a *napirend* biztosítja. A napi életritmus, a rendszeresen megszokott, időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei.

A gyermek komfortérzetének alapvető feltétele a testi szükségleteik kielégítése, ennek hiánya károsan befolyásolja a tevékenységét is.

Az egész nap folyamán biztosítjuk a gyermekek folyadék szükségletét, nyári időszakban az udvari játék során is.

1.5. Bántalmazó, erőszakos viselkedés megelőzése, kezelése

Az óvoda dolgozóinak szeretetteljes, elfogadó attitűdje, a nyugodt, derűs légkör, a rugalmas, folyamatos napirend, a sokféle tevékenység lehetősége, mind alapja a kiegyensúlyozott lelki fejlődésnek. A nevelés alapelve a pozitív megerősítés elve.

Óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges lelki fejlődést és társas kapcsolatokat támogató pszichoszociális légkör megteremtése
- Társas-érzelmi képességek fejlesztése (részletesen az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés fejezetben)
- Konfliktuskezelési eszköztár megismertetése és gyakoroltatása
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása szakemberek együttműködésével (részletesen a gyermekvédelmi munkatervben)

Az integrációban kiemelt feladataink:

A **szociális viselkedéshez** szükséges komponensfajta erősítése (szükségletek, hajlamok, pozitív attitűdök, meggyőződések, rutinok, szokások, minták, készségek, ismeretek).

A közösség, a csoporttársak el- és befogadóképességének tudatos alakítása.

Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése megfelelő szakember közreműködésével.

Óvodánkban fontosnak tartjuk a hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását. Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedéseket kérünk a családsegítő szolgálattól. Szerencsére eddig családon belüli erőszak miatt nem kellett beavatkoznunk a család életébe.

A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban igyekszünk megismerni és ezeket a gyermekvédelmi munka pedagógiai céljainak, feladatainak kidolgozása során figyelembe vesszük.

A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismerjük és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérjük.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegítjük

1.6. Egészséges és biztonságos környezet megteremtése

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztonságos óvoda programban foglaltak megvalósítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása (részletesen a Zöld óvoda programban és a Külső világ megismerése fejezetben)

A balesetek megelőzésének elvei:

A balesetek elkerülése miatt szükséges az eszközök folyamatos ellenőrzése, javítása, az óvónők, dajkák odafigyelése és a gyerekeket egymás testi épségének megóvására nevelni.

- o Ép, jó minőségű eszközök használata
- o gyakori felülvizsgálatok, javítás
- o állandó felügyelet
- o ruházat ellenőrzése
- o baleset megelőzés szabályainak betartása

Az udvar tagolása /nagy összefüggő tér, kuckók / és burkolása /füves, betonos, homokos, árkos-dombos terület / amelyet a különböző tevékenységek igénye szerint alakítottuk ki.

A gyermekek biztonságáról Eu szabványnak megfelelő eszközökkel, ütés csillapítással, akadálymentesítéssel gondoskodunk.

A mászóakák, csúszdák sokféle mozgásra ösztönzik a gyerekeket. Jó idő esetén az eszközök kihelyezésével lehetőséget biztosítunk, hogy a gyerekek egész napjukat a szabadban tölthessék /étkezés, játék,./

A nap káros sugaraitól a fák, napfogók és napernyők védik a gyerekeket. Sok növény nem csak díszíti a környezetet, hanem segíti a levegőben lévő por megszűrését is.

A csoportszobák nagy ablakain rövid függöny van, így akadálytalanul jön be a fény és a gyerekeknek szabad kilátást, enged.

A levegő cseréről szellőztetéssel gondoskodunk.

Az ivóvizet víztisztító szűri meg.

A csoportszoba berendezéséhez használt lekerekített sarkú bútorok a baleset megelőzését szolgálják.

A tér kialakításánál figyelembe vettük, hogy az egyes tevékenységekhez szükséges hely biztosított legyen.

Biztonságos óvoda programunk folyamatos megvalósítására nagy figyelmet fordítunk.

Külső helyszínen történő foglalkozás illetve kirándulások előtt mindig megbeszéljük a helyes közlekedés szabályait a gyermekekkel.

Baleset esetén/ ami nagyon ritkán esik meg szerencsére/ a szülők értesítése után balesetvédelmi felelősünk jegyzőkönyvet vesz fel, s intézi a dokumentációt

1.7.Személyi higiéné alakítása, az alapvető testápolással, öltözködéssel, pihenéssel kapcsolatos szokások megerősítése, kialakítása, megalapozása

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek testi szükségleteinek kielégítése, gondozása, ruhájuk rendezettségének figyelemmel kísérése
- Szülőkkel való folyamatos és intenzív kapcsolattartás
- A szükséges eszközök, elegendő idő megteremtése a gyermekek egyéni képességeihez és ritmusukhoz igazodva.

Testápolás:

Szokásainak elfogadtatása. /mosakodás, fogmosás, fésülködés, orr-, köröm tisztítás, WC használat /.

A testápolás a gyermek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, szükség szerint tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakítását szolgálja. Ügyelünk a gyermek hajának, körmeinek a tisztaságára, ápolására.

A gyermekek a mosdót, WC-t szükség szerint használhatják. Fokozatosan jutnak el odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyakkal kapcsolatban igényeljék a rendet, tisztaságot. A különböző testrészekkel végzett feladatok összekapcsolása megnevezésükkel, mozgásukkal, hatékonyabban alakítja a testfogalom megjelenését. Cselekvés és beszélgetés közben megismerik a testápolást szolgáló eszközöket és használatukat.

Öltözködés:

A gyerekek öltözékénél fontos, hogy kényelmes és könnyen kezelhető, a tevékenységnek és az időjárásnak megfelelő legyen. A réteges öltözködés a célszerű. Az öltözék hőmérséklethez igazításánál az egyéni igényeket vegyük figyelembe /szülőkkel való megbeszélés /

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen.

Öltözködés közben tapasztalatokat szerez a gyermek a műveletek sorrendjéről, és arról hogyan könnyebb a végrehajtás.

A szülőket arra kérjük, hogy a gyerekek öltözéke célszerű, a gyerekek önállóságával és az óvodai étellel összhangban legyen.

Minden gyermeknek legyen tartalék ruhája.

Pihenés

A testi és szellemi regenerálódás egyik legfőbb eszköze az alvás. Az óvodában a gyerekek kb. 1,5 -2,5 órát pihennek korcsoportjuktól függően.

Lefekvés előtt a csoportszobát alaposan kiszellőztetjük, a téli időszakban alvás alatt aromamécsest és párologtatót használunk a fertőző betegségek terjedésének csökkentése érdekében.

Alvás előtt a csendes, nyugodt légkör megteremtésével biztosítjuk a lehetőséget minden gyermek pszichés megnyugvásának. Minden nap mesével, énekkel vagy kellemes zenével alszanak el a gyermekek. A relaxálást elősegíti a gyermekek egyéni simogatása, megnyugtató is.

A nagycsoportos gyermekek, akik nem igénylik az alvást a második féltől, lehetőséget kapnak 20 perces pihenést követően más tevékenység végzésére.

Egészségvédelem, edzettség:

Víz-levegő- napfény

Udvarunk jó adottságokkal rendelkezik, így lehetőség van arra, hogy a gyerekek a napfény áldásos hatását élvezzék, de a káros sugaraktól megóvják őket. / napos és árnyékos helyek aránya- sok szép árnyékot adó fánk van/ Délidőben nem engedjük a gyermekeket az erős napra, valamint nyáron napfényvédő krémekkel kenjük be őket.

Gyermekeink időjárás függvényében általában minden nap 1-5 órát tartózkodnak kinn a levegőn.

Betegség megelőzés

A betegségek, fertőzések megakadályozása szempontjából fontos a megfelelő tisztálkodás, a tiszta környezet, a szellőztetés, az egyéni eszközhasználat biztosítása, légtisztító berendezés használata, a beteg gyerekek elkülönített gondozása /köhögés, hányás, hasmenés, kiütés esetén /, és a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés.

Az ellenálló képesség erősítéséhez, edzéssel és a fertőzések megakadályozásával járulhatunk hozzá. Óvodába kerülés előtt szükséges az óvónőnek tájékozódni a gyerekek betegségeiről.

A gyerekek érdekében ki kell használni a víz, a levegő és a napfény edző hatását, a fokozatosság betartásával és az egyéni érzékenység figyelembevételével.

Fertőzések megelőzése érdekében teendő intézkedések:

- szellőztetés,
- fertőtlenítés,
- beteg gyermek elkülönítése.

1.8. Segítő kapcsolatok színterei, kapcsolódási pontok, együttműködések

Óvodánk szoros kapcsolatot tart fenn a szülői közösséggel, az óvodapszichológussal, sportszövetségekkel, az Egészségügyi szolgálattal.

Egészségügyi szolgálat

- Védőnő negyedévente felméri a gyermekek fertőzöttségét a fejtevésség tekintetében.
- Fogászati vizsgálatra félévente kerül sor.
- Az arra kötelező fertőző betegségeket mindig jelentjük az Egészségügyi szolgálatnak. Kapcsolattartónk: Takácsné Dobó Katalin

Óvoda pszichológusunk heti 1 alkalommal 11 órában van intézményünkben.

Ebben az időben miután minden illetékes szülővel egyenként beszélt, egyénileg illetve csoportosan foglalkozik a gyermekekkel. A pedagógusokkal tartja a kapcsolatot, tapasztalatot cserélnek, bár a heti 4 órát kevésnek bizonyul a terápiák véghezvitelénél minden gyermeknél.

Óvodánk főleg a nagycsoportos gyermekek számára lehetőséget biztosít heti rendszerességgel az

úszásra a KÖSZI uszodában,
focira az Ihász Sportpályán,
valamint a téli hónapokban a jégkorcsolyázásra
Mindhárom létesítménnyel nagyon jó a kapcsolatunk.

Szülők bevonásának lehetőségei egész évben:

- Gyümölcsök, zöldségek folyamatos biztosítása
- Sportprogramok szervezése közösen
- Eszmecsere, tapasztalatok kölcsönös átadása a z egészséges táplálkozás terén receptek ajánlásával
- A szokások, viselkedési formák közös alakítása
- Tisztálkodási eszközök biztosítása
- Kiránduláson való közös részvétel
- Játékszerek eszközök javítása
- Megfelelő ruházat biztosítása

A szülők velünk együtt folyamatosan jelen vannak azokon a programokon is amiket az éves munkatervben kialakítottunk. Ezeken sikeresen is szerepelünk.

Ezek a következők:

- Kőbányai Sportszövetség által megrendezésre kerülő versenyek, melyeken kimagasló eredményeket érünk el.
- Kőbányáért Egyesület ovi- foci
- Borszik Program által szervezett mérkőzések
- Mikulás kupa Szervátiusz Jenő Ált. Isk.szervezésében
- Autómentes Világnap, biciklizés / Óvodák között egyedül /
- Kihívás napja, családi sportnap a szülőkkel, sportolóink ünneplése

Részt veszünk a Gondolkodj Egészségesen programban valamint 2013 őszétől szülők bevonása mellett a Mosolygós Magyarországért pozitív gondolkodást segítő programban is.

A rendszeres testmozgás mérésének egyik lehetőségét a következő nevelési évtől kidolgozzuk.

2.ÉRZELMI NEVELÉS és SZOCIALIZÁCIÓ

2.1. Cél

Kiegyensúlyozott, önbizalommal rendelkező gyerekek nevelése, azoknak a képességeknek, tulajdonságoknak a fejlődését elősegítve, amelyek alkalmassá teszi őket, hogy én- érvényesítési törekvéseiket összehangolják a közösségi élet normáival.

A közösségi élethez szükséges készségek és jártasságok kialakítása, az erkölcsi tulajdonságok formálása.

Feladat

- ❖ befogadó, biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése,
- ❖ erkölcsi fejlődés előmozdítása, családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére nevelés

- ❖ a gyerekek megnyerésén alapuló óvodai befogadás megvalósítása,
- ❖ pozitív személyes kapcsolatok kialakulásának elősegítése /óvodapedagógus-gyermek, gyermek- gyermek, gyermek-dajka/
- ❖ segíteni a gyermekek érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlődését,
- ❖ a közösségi élet szokásainak kialakítása,
- ❖ eltérő életmód, kultúra, szokásrendszer kölcsönös elfogadása, tisztelete,
- ❖ a gyerek és szülő bizalmának megnyerése,
- ❖ a szűkebb és tágabb környezet megismertetése, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ A **szociális viselkedéshez** szükséges komponensfajta erősítése (szükségletek, hajlamok, pozitív attitűdök, meggyőződések, rutinok, szokások, minták, készségek, ismeretek).
- ❖ A közösség, a csoporttársak el- és befogadóképességének tudatos alakítása.
- ❖ Annak megéreztetése, hogy, milyen jellegű erőfeszítéseket kell tennie a fogyatékos kisgyermeknek az azonos eredmények eléréséhez, és annak láttatása, hogy miben jó, sőt igen jó a gyermek.
- ❖ Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése megfelelő szakember közreműködésével.

2. 2. Beszoktatás

Az első élmények meghatározhatják a kisgyermek óvodához való viszonyát. Törekedni kell, hogy ezek minél kellemesebbek legyenek. Rendkívül fontos, hogy az óvodakezdés gyermeknek, szülőnek egyaránt örömmel és bizalommal várt esemény legyen.

Óvodánkban a beszoktatást megelőzi:

- a szabad óvodaválasztás,
- nyílt napon való részvétel a leendő szülők és gyermekeik számára,
- az elvek és elvárások összehangolása, (szülő-óvoda),
- rendezvényen való részvétel a leendő óvodás számára,
- a júniusi ismerkedés,jelválasztás
- egész nyáron várja a családot a „nyitott óvoda”,
- augusztusi családlátogatás, szülői értekezlet
- az óvodapedagógusok által készített apró ajándék átadása,
- augusztus végén a szülővel közösen történő óvodaismerkedés, látogatás.

A beszoktatás formáit óvodánkban a gyermek igényeihez igazítjuk.

- anyával együtt, fokozatos beszoktatás,
- anya nélkül fokozatos beszoktatás,
- átmenet nélküli beszoktatás.

A szülő maga dönti el, melyik beszoktatási formát választja gyermekével, ha igényli tanácsainkkal segítjük.

A nevelési év elejei óvodai beszoktatás időszakában a mindkét óvodapedagógus és a dajka jelen van az első 1 hét folyamán, így a személycsere nem éri váratlanul a gyermekeket. Az óvodás testvér és a saját játék is kedvezően hat a gyermekek biztonságérzetének alakulására.

A gyerekek testközelség illetve – távolság igényét minden felnőttnek tiszteletben kell tartania. A gyerekek folyamatosan ismerkednek a csoport szokásaival, ezek elfogadásához az egyénileg szükséges időt meg kell adni. Semmi nem erőltethető.

Az óvodapedagógus legfontosabb feladata befogadás idején a gyerekek és a szülők bizalmának megnyerése.

Kiemelt feladat ebben az időben, hogy az óvodapedagógus

- ❖ ismerje meg a gyerekek egyéni jellemzőit,
- ❖ fogadja el különbözőségüket,
- ❖ értse meg őket,
- ❖ bízson bennük,
- ❖ tartsa tiszteletben döntéseiket.

. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése kiemelt értékű szerepet tölt be.

Az óvodapedagógus ,a pedagógiai asszisztens és a dajka modell a társas viselkedés szempontjából. A gyermekek társas kapcsolatai tevékenységek közben alakulnak, fejlődik egymáshoz való viszonyuk /szimpátia, barátság /.

A társas együttműködés során alkalom van az egymáshoz viszonyításra, az én határok megtapasztalására. Mindez jelentősen hozzájárul az énkép alakulásához. A társ bemérési pont, az önismeretet és az önértékelést segíti.

A társas együttlét szituációiban tanulják meg az egymás felé fordulást, a másság elfogadását, a segítséget, a szeretetet. Az óvodapedagógus minden helyzetben erősítse a gyerek barátválasztását.

A gyerekek érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlődését akkor segítheti az óvodapedagógus eredményesen, ha sokféle olyan életteli, természetes kapcsolatteremtés alakul a csoportban, melyben a gyermekek önállóan, vagy együttműködve, de kényszer nélkül vesznek részt.

Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka tartsa tiszteletben a gyermek érzelmeit, ezeket nem elfojtani kell, hanem megtanítani hogyan kontrollálhatja indulatait. A csendes, nyugodt, érthető, határozott óvodapedagógusi viselkedés jó mintát nyújt.

A mindennapok természetes szituációiban és az óvodapedagógus által kezdeményezett kommunikációs játékok során fejlődik a gyermek érzélem felismerő és kifejezőképessége, tapasztalatot szerez saját és mások érzelmeinek hatásáról.

Az a pedagógiai asszisztens és a dajka kommunikációs intelligenciájának mutatói és a jó beszéd, példát adó a gyermek számára /artikuláció, metakommunikáció /.

Az óvodapedagógus legnehezebb feladata, hogy az én-tudat, én-érvényesítés és a szociális érzékenység alakulását megfelelő összhangban segítse.

A gyerekek között az önérdék és a társ érdekének ütközése miatt gyakran alakulnak ki probléma- és konfliktushelyzetek.

Hosszú időre és toleranciára van szükség, míg a gyermekek olyan én érvényesítési technikákat tanulnak meg, amely a társak igényeit is figyelembe veszi. Konfliktus esetén az óvodapedagógus ne vegye el a felelősséget a gyerektől a megoldás átvállalásával.

A közösségi élet biztonsága, nyugalma függ a csoport életét szabályozó szokások alakulásától. Csak kevés és fontos szabály legyen a csoportban. Ezek elfogadását segíti a felnőtt minta és a gyerekek fejlődési üteméhez, sajátosságaihoz igazodó egyéni bánásmód.

2. 3. Társas és közösségi tevékenység

A gyermeknek két dolgot kell megtanulnia:

- másokkal érintkezni
- és együttműködni.

A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlása által történő kifejlesztése rendkívül fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, azaz az **életre nevelés** szempontjából.

A tulajdonságok, a képességek, a készségek, a szükségletek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermek részvétele a napi életben / társadalmi gyakorlatban / egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik.

Nagyon fontos feladat tehát már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló tevékenységek kibontakoztatására. Mindez természetesen nem jelenti az egyén mellőzését.

A jó közösséget egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani.

Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell adni személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

Az óvodai csoport, az óvodai közösség sikeres formálása esetén a gyerekek között kapcsolatok jönnek létre /pl.: barátságok /.

A **közösségi érzés, közösségi tudat** és magatartás mellett, mások megbecsülése, a közös szokások kialakulása, a hagyományok tiszteletben tartása és a csoport közvéleménye is kialakul.

A csoportban **elfogadott normák** befolyásolják a gyermek cselekedeteit. Ha mindezekhez nyitott, demokratikus légkör, szeretetteljes irányítás társul, akkor tág teret nyitunk a gyermekek **önállósága, tevékenységi vágya, önálló véleményalkotásának és döntési képességének** kibontakoztatása irányában.

A **társas kapcsolatok**, a közös munka, az együttjátás és a komplex foglalkozások rendszere is az együvé tartozás érzését erősíti, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni.

A közösségi szokások kialakítása a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyermek ne zavarja a másikat a tevékenységek végzése közben.

A **szokásrendszer** tegye lehetővé a gyermekek közötti jobb **együttműködést**, egymás tevékenységeire való odafigyelést, vagy a közös tevékenységek végzése közben **felmerülő viták elrendezését**.

A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség.

A közösség lehetőséget ad:

- az önálló kapcsolatok kialakítására,
- a különböző nézőpontok megismerésére,
- konfliktusok kezelésére és megoldására.

Ezek a folyamatok pedig a másokkal szembeni **tolerancia** kialakulásához vezetnek. Az otthonosság alakításához tartozik, hogy a gyermekek saját eszközeinek külön helye van.

Cél:

- -a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, az együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása
- a konfliktusok kezelésének kialakítása,
- a társakért, a csoporttért érzett felelősségérzet kialakítása,
- a türelem, tolerancia rugalmasság kialakítása másokkal szemben az elfogadás és segítségnyújtás attitűdjének erősítése,
- „csalogató” óvodai környezet világos, színes, játékos, kialakítása
- a gyermekcsoport tagjaként személyes példamutatás, biztonságos, nyugodt, szeretetteljes, elfogadó-befogadó óvodai légkör biztosítása.
- a kommunikációs és kooperációs képességek kialakítása, fejlesztése

Feladat:

- Az adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek kihozni egyéniségükből, az erkölcsi tulajdonságok kialakításával, erősítésével és fejlesztésével.
- A közösségi együttélést segítő normák: a társ személyiségének, érzelmeinek, tevékenységének tiszteletben tartása, segítség a társaknak, a kisebbeknek, örömszerzés, vigasztalás, együttérzés.
- Vegyes életkorú csoportokban a nagyobb gyerekek modellálják a közösségi szokásokat a kisebbeknek. Az óvoda és a csoportok hagyományainak kialakítása hozzájárul a gyerekek egymás felé fordulásának erősítéséhez. Ilyenek: születésnapok megünneplése, betegek meglátogatása, séta a kisebbekkel, az óvoda közös programjai, közös ünneplések, bábszínház és a nyitott napok.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- Pozitív személyes kapcsolatok kialakulása /óvónő-gyermek, gyermek- gyermek,
- Közösségformálás ünnepek, együttes tevékenységek által,
- A közösségi élethez szükséges készségek és jártasságok kialakulása az erkölcsi tulajdonságok formálása,
- A gyerekek szívesen járnak óvodába,
- A közösségben bátran vállalnak feladatot, sikerorientáltak,
- A tevékenységekben képesek felnőttekkel és társaikkal kapcsolatot teremteni, együttműködni, segítséget nyújtani,
- Mások érzelmeit felismerik, saját érzelmeiket kontrollálni tudják,
- Egymás igényeit, a másságot képesek tolerálni,
- Konfliktus helyzetekben képesek együttműködve mindkét fél számára elfogadható megoldást találni önállóan is,
- A közösségi élet szokásai természetessé váltak számukra,
- Tudatosul bennük, hogy ők a közösség részei,
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait,
- Szívesen végeznek munkát a közösségért,

- Felelősséget éreznek a vállalt feladatokért,
- Ismerik értékeiket, hiányosságait,
- A társakért, a csoporttért érzett felelősségérzet kialakul.
- A sajátos nevelési igényű gyermek egyéni képességeinek megfelelően tartja be a fent leírtakat.
- Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

3. ANYANYELVI és ÉRTELMI NEVELÉS

3.1 Értelmi nevelés

Cél:

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára támaszkodva az életkori sajátosságokat figyelembe véve fejleszteni az értelmi képességeket, különféle tevékenységek által.

Feladat:

- ❖ A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek folyamatos rendszerezése, bővítése.
- ❖ A gyermekek tapasztalathoz juttatása a társadalmi és természeti környezettel kapcsolatban, tevékenykedtetések által. (részletezve a tevékenységformáknál)
- ❖ Az anyanyelv fejlesztése beszélő környezettel, helyes minta és szabály közvetítéssel.

Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ Lehetőség megteremtése, minél több szociális kontaktusra, kötődésre, szociális kommunikációra.
- ❖ Az óvodai élet információinak és élményeinek minél változatosabbá tétele.
- ❖ Különböző észlelési területek integrációjának megsegítése, a fogalomalkotás fejlesztése.

3.2. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megjelenik.

Cél:

A 3-7 éves gyermekek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése, kommunikációs képességeik kibontakoztatása.

Feladat:

- ❖ A szabad játékban megvalósuló szerepjáték, bábozás, dramatizálás feltételeinek biztosítása.
- ❖ A gyermek beszédkedvének fenntartása, közléseinek meghallgatása.
- ❖ Intellektuális érzelmek és képességek alakítása meghitt beszélgetésekkel és metakommunikatív eszközökkel.
- ❖ Anyanyelvi játékok gyűjtése, gyakoroltatása / légző, artikulációs, hangadó, hangutánzó játékok/

- ❖ Kifejező beszéd kialakulását elősegítő játékok gyűjtése/ hangsúly, tempó, hangerő, ritmus gyakorlását szolgáló játékok/
- ❖ Beszédmegértést segítő játékok / belső hallást, fejlesztő játékok, /
- ❖ Beszédkészség fejlődését segítő játékok /szókincsbővítő, szókereső játékok./
- ❖ Gyermek szókincsének, kifejezőképességének nyelvtanilag helyes beszédének mélyítése,
- ❖ Gátások oldása a mozgás a beszéd és mimika eszközeivel,
- ❖ Fokozottabb figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű gyermekek beszédfejlődésének elősegítésére, saját képességeik és készségeik adta lehetőségeikkel, aktívan vegyenek részt.

Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ Az anyanyelv használata áthatja az óvoda egész napi életét, ezért az anyanyelvi nevelés nem tekinthető kizárólag a foglalkozásokon megvalósítandó feladatnak.
- ❖ A beszédkedv fokozása.

A gyerekek súlyosabb beszédhibáinak javítását logopédus segíti óvodánkban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- ❖ A gyerekek tisztán, érthetően meg tudják fogalmazni gondolataikat, érzelmeiket.
- ❖ Kommunikációjuk nyílt.
- ❖ A felnőttek és a társak beszédét megértik.
- ❖ Tudnak történeteket, mesét befejezni, képről történetet elmondani.
- ❖ Szeretik a mesét, szívesen báboznak, dramatizálnak ismert meséket és kitalált történeteket.
- ❖ Lehetőleg tiszta kiejtéssel ejtik a magán- és mássalhangzókat, érthetően beszélnek.
- ❖ Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően ki tudják fejezni.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek egyéni képességeinek megfelelően végzi az itt leírtakat.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Személyi erőforrás alakulása

Az intézmény állományában az alábbi személyi feltételek találhatóak:

Minden pedagógus felsőfokú képesítéssel rendelkezik.

Óvodavezető	1 fő
Óvodapedagógus	13 fő
Fejlesztőpedagógus	1 fő
Pedagógiai asszisztens	2 fő (1)
Szakképzett dajka	6 fő (5)
Szakképzetlen dajka	1 fő
Technikai kisegítő	1 fő (0)
Óvodatitkár	1 fő
Kertész	1 fő
Pszichológus	1 fő /0,5/

Külsős munkatárs:

Logopédus	1 fő
Gyógypedagógus	1 fő

Az intézmény dolgozói több éves szakmai gyakorlattal rendelkeznek.

2. Tárgyi erőforrás alakulása

Az intézmény eszközellátottsága jó, kis átalakításokkal, szervezéssel **javítottunk a helyiségek** kialakításában. Így lett külön-külön szobája a fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus kollégáknak. Külön alakítottunk ki egy betegkülönítőt is.

Kulturált **nevelői szobában, gazdag könyvtárral és számítógéppel** felszerelve támogatjuk az óvodapedagógusok elmélyült szakmai munkáját.

Higiénikus mellékhelység (zuhanyzó, mosdó – WC) és öltöző áll rendelkezésére minden kollégának.

Műszaki eszközeink rendelkezésre állnak. (porszívó, légszűrő berendezés, tv, videomagnó, hifitornyok csoportonként, diavetítők, kamera, fényképezőgépek, számítógépek, nyomtatók, fax, fénymásoló.)

Tálalóeszközeink esztétikusak (porcelán, üveg, rozsdamentes tálak, tálcák stb.)

Az udvari játékok bővítésre szorulnak, két nagy értékű játék elbontása miatt.

3. Napirend

A jó napirend feltétele a gyermekek nyugodt óvodai életének és optimális életritmusának kialakulásának.

Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A napirendet az óvodapedagógusok dolgozzák ki, figyelembe véve a gyerekek életkori – és egyéni sajátosságait valamint az évszakok jellegzetességeit. A rugalmas elemek biztosítják, hogy érvényesüljön a folyamatos óvodai életszervezés, amely:

- ❖ igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásokhoz és igényekhez,
- ❖ az óvodai élet szervezésében a *gondozásnak* kiemelt szerepe van,
- ❖ megfelelő időt biztosít a gyerekek számára a különböző tevékenységekhez,
- ❖ *hosszú időt ad a játékokhoz és a mozgáshoz,*
- ❖ lehetőséget ad a tevékenységekbe való folyamatos átmenetre,
- ❖ az életkorból adódó és az egyéni igénytől függő időszükséglet biztosítására /pihenés, gondozási tevékenységek/,
- ❖ az időjárástól függően a szabadban tartózkodás idejének változtatására.

Javasolt napirend

Idő	Domináns tevékenységek		
	Gyermekek	Óvodapedagógusok	Dajkák
			Pedagógiai asszisz. (takarítás,ágyazás kivételével)
6. 00-7. 00	Szabad játék a gyülekező csoportban.	A gyermekek fogadása,	
7. 00-8. 00	Szabad játék a tevékenységközpontokban	Tevékenységek központok megnyitása, gondozási feladatok , a gyermekek fogadása.	Gondozási feladatok, terítés, az étkezés segítése.
8. 00-9. 00	Munka jellegű tevékenység, folyamatos reggeli, játék	Étkezés, szükség szerint a játék irányítása.	Gondozási feladatok irányítása, az étkezés segítése.
9. 00-10. 30	szabad játék, tanulás, mindennapos testnevelés.	Kezdeményezés, foglalkozás.	A környezet rendezése, óvónők tevékenységének segítése, gondozási feladatok
10. 30-12. 00	Öltözködés, játék a szabadban, munka jellegű tevékenységek.	Az öltözködés irányítása, biztonságos játék .	Az öltözködés, udvari élet segítése, az étkezés, pihenés előkészítése.
12. 00-13. 00	Öltözködés, tisztálkodás, ebéd	Öltözködés, gondozási feladatok, az étkezés irányítása.	Az öltözködés, gondozási feladatok, étkezés segítése.
13. 00-15. 00	Pihenés/alvás, csendes tevékenység	A pihenés feltételeinek biztosítása, a nem alvókkal egyéni fejlesztés, csendes tevékenység biztosítása	Környezet rendezése, uzsonna előkészítése.
15. 00-16. 00	Gondozási feladatok, uzsonna, szabad játék.	Az ébredés szervezése, az öltözködés, uzsonnázás irányítása.	Ágyazás, gondozási feladatok, uzsonnázás segítése, a környezet rendezése.
16. 00-17. 00	szabad játék.	egyéni fejlesztés.	
17. 00-18. 00	szabad játék ügyeleti csoportban	egyéni fejlesztés	

Június 15. és augusztus 31. közötti időszakban a nyári napirend szerint szervezzük a gyerekek óvodai életét. Az év közbeni szokások megtartása mellett ez annyiban jelent változást, hogy a gyerekek lehetőség szerint egész napjukat a szabadban töltik, tevékenységi lehetőségeik bővülnek.

4.Hetirend

A hetirendben a tevékenységek naphoz kötötten jelennek meg. Az óvodapedagógusok a játék során spontán adódó helyzetekhez kapcsolódva segítik a gyerekek fejlődését, kezdeményeznek, lehetőséget teremtenek a különböző fejlesztési lehetőségek megvalósítására / egyéni, mikrocsoportos, csoportos helyzetekben /.

Az egyéni fejlesztéshez az óvodapedagógusok átfedési ideje ad lehetőséget, amelynek hatékony kihasználása a két óvónő összehangolt együttműködésével lehet eredményes.

A gyerekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése jó közérzetük alapja és feltétele más tevékenységekhez való viszonyuknak.

5. Speciális szolgáltatások

A speciális szolgáltatásokat elsősorban a Pedagógiai Program elvei, az épület lehetőségei, valamint a szülők igénye alapján tervezzük. Véglegesítése az éves munkatervben történik. A különfoglalkozások időpontját, témáját az éves munkatervben pontosítjuk, rögzítjük.

A szervezés szakmai elvei:

- a napi tevékenység legkisebb zavarásával történjék,
- mindenki számára elérhető legyen,
- lehetőleg öt éves kortól ajánljuk,
- a foglalkozások megválasztásának a szülők igénye mellett érvényesüljön a gyermek érdeklődése, képessége

Szülők által finanszírozott lehetőségek:

- csoportos színházi bérlet és jegyvásárlás, vízhez szoktatás, foci,

Az Ászok utcai Óvodásokért Alapítvány által finanszírozott lehetőségek:

- kirándulás,
- udvari fejlesztőjátékok

Ingyenes szolgáltatások:

- logopédiai foglalkozások,
- fejlesztőpedagógiai foglalkozások,
- pszichológusi foglalkozások,
- játszóházak, kézműves délutánok
- tehetség gondozó műhelyek
- hitoktatás

- korcsolyázás
- séták, megfigyelések,

6. Óvodánk kapcsolatrendszere

6.1.Család és óvoda kapcsolata

Feltételezzük, hogy óvodánkba olyan szülő hozza gyermekét, aki programunkat, elképzeléseinket ismeri, elfogadja értékeit, a gyermeke érdekében együttműködő, érdeklődő, tevékenyen vesz részt óvodai életünkben, pozitívan viszonyul az egész közösséghez.

Célunk:

A családi nevelés elsődlegességének hangsúlyozásával, azt kiegészítve a gyermek fejlődésének elősegítése.

Főbb feladataink:

- A szülők közvetlen bevonása az óvodai életbe,
- A szülők tájékoztatása,
- Programok, rendezvények szervezése.

A partnerkapcsolat alapelvei:

- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, kiegészíti azt,
- A kölcsönös bizalomra, tiszteletre, partneri nevelőviszonyra törekszünk,
- Legfőbb szempont a gyermek érdeke,
- Objektív, folyamatos tájékoztatás a célunk,
- Diszkréten kezeljük, amit a családról, a gyerekekről tudunk.

Az óvoda által a szülőknek, a gyermekneveléshez nyújtott segítségének formái:

- ❖ **Családlátogatás** melyre a gyermek óvodába lépése előtt kerül sor, valamint a gyermeket veszélyeztető környezet esetén a gyermekvédelmi felelőssel együtt.
- ❖ A **fogadóóra** a szülőkkel való beszélgetés legjobb lehetősége. Az óvónő a szülőkkel előre egyeztetett időpontban biztosítson lehetőséget erre az érdeklődőknek. Az egyéni beszélgetés jó alkalom bizalmas információcserére a gyerekekről, fejlődéséről, környezetéről, problémáiról.
Minden korosztályban évente legalább egyszer kötelező a gyermek fejlettségéről tájékoztatni a szülőt, ahol aláírásával igazolja a fogadóórán való részvételt.

- ❖ **A szülői értekezlet (évente 3 alkalommal)** a szülőket érintő legfontosabb témák megbeszélésére alkalmas. Ilyenek az óvoda, a gyerekek programjai, általános nevelési kérdések, problémák.
- ❖ **Nyílt napon** a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait, fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.
- ❖ **A közös programok**, ünnepek hozzájárulnak, hogy a szülők és az óvónők kötetlenebb helyzetben találkozzanak. Ezek közös élményt biztosítanak és színesítik a család és az óvoda hétköznapjait.
- ❖ **Fórumok**, beszélgetés az életkori sajátosságokról, nevelési helyzetekről, általános problémákról, szituációk elemzése, módszerek ajánlása egyéb szakemberek bevonásával.
- ❖ **Napi találkozásoknál** csak a legszükségesebb információk átadását és átvételét ajánljuk.
- ❖ **Csoportos faliújság:** kérések, ajánlatok, ismertető közvetítésére hasznosítható
- ❖ valamint a gyermekek munkájáról ad ízelítőt, a versenyeztetés igénye nélkül.
- ❖ **Óvodai központi hirdetőtábla:** Fontos események, gazdasági információk, napi teendők ismertetésére szolgál.
- ❖ **Szórólapok:** Tájékoztató különféle programokról.
- ❖ **Óvodai honlap:** Intézményünk megismerésére, tájékozódásra szolgál.

A csoportokban a 2-3 főből álló közösség a **Szülői Szervezet**. Általában szervezési feladatokban segít, közvetít a szülők és az óvoda között. Véleményezi a gyermekek, szülők nagyobb csoportját, érintő intézményi dokumentumokat, intézkedéseket.

Programok, rendezvények

Csoportos és óvodai formában valósul meg, melyek egy része a megismerést szolgálják lazább formában, másrészt lehetőséget ad az ismeretnyújtásra, kulturális igények kielégítésére.

Óvodai rendezvényeink döntő többsége teljesen nyitott a szülők számára.

színesítik a gyermekek óvodai mindennapjait, lehetőséget adnak a hagyományok megismertetésére.

Az ünnepi előkészületek a csoportban zajlanak. Az ünnephez kapcsolódó változatos tevékenységekkel, dalos játékokkal, versekkel, mesékkel, együttjátszással, tervezgetéssel fokozatosan hangolódunk az ünnep tartalmára.

Az óvónő ismerje a hagyományokat, tartalmát elsősorban a gyerekeknek megfelelő népi mondókákon, dalos, ügyességi játékokon keresztül próbálja közvetíteni.

Az ünnepi előkészület tevékenységei és lehetőségei:

- dalos játékok tanulása-játszása,
- mondókázás,
- mesélés,
- sütés-főzés,
- ajándékkészítés,
- rajz, kézimunka,

- terem díszítése, asztali dísz készítése,
- takarítás,
- közös játék másik csoportba járó gyerekekkel,
- kirándulás, séta.

Az óvodapedagógus vonja be a szülőket is az előkészületekbe, biztosítsa előrelátó tervezéssel, jó szervezéssel a nyugodt tevékenykedés lehetőségét.

Az ünnep jó hangulatú együttlét legyen, a gyerekek számára vonzó programokkal.

Minden legyen „más”, mint a hétköznapiakban, a külsőségek és a tartalom harmonikusan kapcsolódjanak össze.

Ősz témakörei

Őszi kézműves délután

Mászóka nap – kora őszi közös bográcsozás a szülőkkel, mely megalapozza az év jó hangulatban történő indítását a közös munkát. Szülői csapatépítő.

Tökfaragás október végén :kézműves délután a szülőkkel, töklámpás készítése amit haza is vihetnek.

Tél témakörei

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedikig)

Mikulás (december 6)

Karácsony (december 24-25-26) **Advent**

- Borbála nap
- Mikulás
- Luca nap

Az adventi időszakban a karácsonyi várakozás érzését fokozza, teszi széppé. A gyermekek megismertetjük életkoruknak megfelelő verssel, énekkel. Borbála napkor cseresznyeágot teszünk vízbe, Luca napkor búzát ültetünk. Az óvónővel készített kis ajándékkal kedveskednek szüleiknek. Adventi koszorút készítünk melyet minden pénteken ebéd előtt közösen meggyújtunk. A fenyőfára díszeket készítenek. Megismerkedünk az ünnephez kapcsolódó étkezési szokásokkal, más népek szokásaival.

Télapóvárás

A gyerekek átélik a Télapóvárás és a találkozás örömét. Csoportról-csoportra jár a télapó az ajándékokkal. A gyerekek énekekkel, versekkel köszöntik a Télapót!

Karácsony

Ezen a napon együtt az egész óvoda bensőséges, meghitt ünnepléssel várja a karácsonyt! Közös műsorokkal ajándékozzuk meg egymást.

Karácsonyi játszódélután a szülőkkel

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) – Farsangi kézműves délután

A gyermekekkel együtt díszítjük a csoportszobát. Különféle álarcot, sapkát, szemüveget barkácsolnak. Megismertetjük őket a farsangi énekkel, verssel, rigmusokkal. A farsang napja egész nap vidám, közös játékokkal teli, minden kényszer nélkül.

Tavaszi témakörei

Március 15. – közös ünnep

Március 15-e nem tartozik a néphagyományok közé, de megünneplését fontosnak tartjuk. Ez az egyetlen olyan ünnep, mely által megalapozhatjuk a gyermekek nemzeti öntudatát, a szülőföld iránti szeretetét. Ez természetesen életkornak megfelelő élmények biztosításával történhet. Jelképek, dalok, versek segíthetik az ünnephez való pozitív viszonyulás kialakítását. Készül kokárda, zászló, csákó, kard, könyveket nézegetnek a felnőttekkel a gyermekek. A nagycsoportosok meglátogatják a közeli emlékművet, ahol zászlót, virágot helyeznek el. A fiúk huszárok lehetnek.

Húsvét –

A gyermekekkel locsolóverset tanítunk, meglocsoljuk az óvoda, bölcsőde dolgozóit, lányait. Kis köszöntőt mondunk a bölcsődéseknek. Megismertetjük a különféle tojásfestési módokat. A komatál küldés is megjelenik az ünnepeken, ehhez kalács, sütemény készül. A csoportszobát barkáival, tavaszi ággal, virággal díszítjük. megkeressük a kertben az ajándékokat amit a „nyuszi elrejtett”.

Májusfa állítása

A kertész feldíszít egy fát az udvaron. A díszítő elemeket a gyermekek biztosítják. A fa körül tavaszi ének, dalosjáték folyik. Versenyjátékokat szervezünk az udvaron.

Anyák napja

Ezen a napon meghitt hangulatban köszöntik a gyermekek az édesanyákat, mamákat.

Gyermeknap

Ezen a napon a gyermekek, szüleikkel, testvéreikkel közösen vehetnek részt a nevelőtestület által felkínált vidám, sokszínű programokban és tevékenységekben. Itt ezen a közös programon találkoznak először a „régii” és a leendő óvodások egymással.

Egész napos kirándulás busszal együtt kiválasztott helyre, a kiscsoportosok kivételével

Évzáró

Vidám közös programmal, kirándulással

Ballagás

Az itt maradó óvodások közösen búcsúztatják el kis műsorral az iskolába menő óvodásokat.

6 2. Az intézmény egyéb kapcsolatai

Bölcsőde-óvoda kapcsolata

Folyamatos kapcsolatot igyekszünk tartani a gondozónő kollégákkal (szakmai bemutató, tájékoztató, egyéb óvodai rendezvényekre való meghívás, szülői értekezlet stb.) és a leendő családokkal. Érkeznek hozzánk a Vaspálya és a Zsivaj bölcsődéből is gyermekek.

Iskola-óvoda kapcsolata

Intézményünk a közeli iskolákkal jó kapcsolat kialakítására törekszik. Részt veszünk óralátogatásokon, ismerkedünk egymás programjával és s igyekszünk a gyermekeket abba az iskolába elvinni ahová a szülője, majd beírattja. Szülői értekezletre meghívjuk a tanító néniket, akik képviselhetik és bemutatják intézményeiket.

Kapcsolattartás formái:

- ❖ Kölcsönös látogatások,
- ❖ Szakmai beszélgetések.

Művelődési intézmények közül elsősorban a kerület intézményeit látogatják, gyermekeink s vesznek rész a különböző programokon. Körösi Csoma Sándor Kulturális Központban: kiállítások, meseműsorok megtekintése. Évente egyszer ellátogatnak gyermekeink a Planetáriumba, a Tűzoltó Múzeumba, Könyvtárba, a Budapesti Bábszínházba.

Egészségügyi intézmények

A védőnő havonta látogat óvodánkba, folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. Évente kétszer, illetve kérésre szűrést végez. Fogorvos is tart kapcsolatot óvodánkkal, felvilágosító előadást tart és csoportonként mutatja be a helyes fogmosás fortélyait a szülő írásos beleegyezése után.

Bárka munkatársainak is egyre több plusz feladatot adnak a családok szociális és működésbeli problémái. A **Családsegítő Központ** általában közvetlenül a családokkal veszi fel a kapcsolatot, az óvoda elsősorban közvetítő szerepet játszik.pl: programokról, lehetőségekről való tájékoztatás. Folyamatos és rendszeres kapcsolatot tartunk a kerület **Idősek Otthona** lakóival. Ünnepek alkalmával (Mikulás, Karácsony, Anyák napja) kis műsorral köszöntjük az otthon lakóit.

Gyermekjóléti Szolgálattal gyermekeink révén kerültünk kapcsolatba, az egyre növekvő családi konfliktusok miatt a jövőben is szoros együttműködésre lesz szükség. Fontosnak ítéljük a rendszeres információ- cserét, a látogatásokat,a szakmai programokon való kölcsönös részvételt, közös munkacsoportokban való tevékenykedést egymás munkájának összehangolása érdekében.

Az óvoda *pszichológusa* fél állásban segíti intézményünk munkáját heti 20 órában. Az iskolába menő gyermekek szűrővizsgálaton vesznek részt, ha szükséges fejlesztő foglalkozásra is van lehetőség. Tavasszal történik egy szűrés azon gyermekek körében, ahol bizonytalan a zökkenőmentes iskolakezdés, illetve nem azonos álláspontot képvisel a szülő és az óvónő. Az SNI gyermekek fejlesztésében *utazó gyógypedagógus* biztosított intézményünkben.

A pedagógiai szakmai szolgáltató intézménnyel rendszeres az együttműködésünk, továbbképzéseken, rendezvényeken való részvétel a leggyakoribb kapcsolattartási forma. Logopédia évek óta folyamatosan működik óvodánkban. A *logopédus* kolléga jó szakmai színvonalon, együttműködve az óvodapedagógusokkal végzi fejlesztői munkáját.

POK szakembereivel a folyamatos az együttműködés.

Segítségünkre vannak:

- pedagógiai módszerek frissítésében,
- előadások szervezésében,
- pedagógus továbbképzésekben,

Valamint folyamatos információt kapunk új kiadványokról, pályázati lehetőségekről.

Az információáramlás mellett bemutatókat szerveznek. Rendszeres és folyamatos a kapcsolatunk a szaktanácsadó és a területgondozó kollégákkal is.

Fenntartóval való kapcsolatunk széleskörű, kiegyensúlyozott, korrekt. Mindenki igyekszik érdekeit érvényesíteni, a másik jogainak megsértése nélkül.

Együttes a cél: a jogszerű működés. A fenntartó számos kérdésben döntési, ellenőrzési, értékelési és jóváhagyási jogkörrel rendelkezik, melyeket jogszabályok szabályozzák.

Napi kapcsolat alakult ki a közművelődési és oktatási iroda munkatársaival. A személyes találkozások mellett telefonon, írásban, e-milen történik a kommunikáció.

Munkánkat az oktatásért felelős alpolgármester irányítja, az oktatási bizottsággal a kapcsolatunk kollégális és korrekt.

A gazdasági irodával a szabályzatban meghatározott módon történik a munkamegosztás, a felelősség. A belső ellenőrzések a bejelentés után, korrekt módon történnek.

Területi képviselőnkkel a kapcsolattartás élő, rendszeresen meghívjuk rendezvényeinkre.

Igyekszünk szponzorokat keresni az intézmény fejlesztése érdekében, ünnepek, rendezvények támogatására, eszközök vásárlásához. Pályázatokat az óvodapedagógusok rendszeresen készítenek, pályázatfelelős működik az óvodánkban.

V.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. JÁTÉK

1. 1. Cél:

- ❖ A szabad játékhoz szükséges optimális feltételek megteremtésével a gyermek személyiségének, képének pozitív alakítása.
- ❖ A gyermek biztonságérzetének alakítása, megerősítése.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek irányított segítséggel tudjon gyakorló, konstrukciós, didaktikus játékkal játszani, egyszerű szabályjátékokban részt venni és spontán is végezzen játéktevékenységet.
- ❖ Váljon a játék kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

1. 2. Feladatok:

- ❖ Tapasztalatszerzés lehetőségének és megfelelő élményeknek a biztosítása,
- ❖ A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása a szabad játék túlsúlyának érvényesülésével.
- ❖ Feladattudat, akaraterő, figyelem-koncentráció, emlékezet, kitartás fejlesztése,
- ❖ A szabad játék objektív feltételeinek biztosítása / nyugodt légkör, megfelelő hely, idő, játék eszközök/
- ❖ A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- ❖ A gyermek igénye esetén együttjátás, a partneri viszony felvétele

- ❖ A játékhoz szükséges optimális feltételek biztosítása, ezek megteremtésével a gyermeki kreativitás kialakulásának elősegítése,
- ❖ Összefüggő idő biztosítása,
- ❖ A játékban történő tanulás elősegítése a játék sajátosságainak tiszteletben tartásával.
- ❖ A gyermek játékának megfigyelése, személyiségének megismerése

1. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- ❖ Ha szükséges, egyéni helyzetben tanítjuk a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát. A későbbiekben a gyermek nagyobb önállósággal választhatja meg tevékenységeit, eszközeit.
- ❖ Közvetett nevelői magatartás, mely fejlesztő hatással lehet a játék fajtáinak megválasztásában, a játék témáinak gazdagításában, a játék folyamatként való átélésében.

1. 4. A játék személyiségfejlesztő hatása:

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete. A gyermekek egyéni vágyai, ötletei a sokféle játéktevékenység során bontakoznak ki.

A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik.

Fejlődik az:

- észlelés,
- a megfigyelő- képesség,
- az önkéntes és szándékos figyelem,
- az emlékezet és felidézés,
- a képzelet,
- a gondolkodás,
- szellemi aktivitás,
- beszédkészség,
- problémaérzékenység,
- helyzetfelismerő képesség,

a gyerek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához.

Formálódik:

- erkölcsi ítéletalkotása,
- illembeli viselkedése,
- udvariassága.

Megjelenik az **együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés** érzése. **Kommunikációs kapcsolatteremtő** készsége fejlődik. A játék feltételeinek átgondolt kialakítása az óvónő feladata, melynél figyelembe kell vennie a gyerekek életkori, egyéni sajátosságait, fejlődésük jellemzőit, a gyermekcsoport összetételét /fiúk, lányok aránya /, a gyermeki játéktevékenység sajátosságait és a környezeti adottságokat.

A kreatív, elmélyült játék ott alakul ki, ahol a gyerekek szabadon dönthetnek, mit, mikor, kivel, hol, mivel, hogyan, mennyi ideig játszanak. Az együttélés alapvető szokásainak kialakítása hozzájárul a nyugodt tevékenykedés megvalósulásához.

Jelentőségénél fogva a napirendben is erre kell biztosítani a legtöbb időt. A folyamatos, rugalmas óvodai napirend hosszú, egybefüggő időt ad a gyerekeknek játékra. A gyerekek számára a folyamatos játéklehetőség biztosított óvodába érkezéstől kezdve. A folyamatos étkezés általában 1-2 asztalnál történik, így a többi gyerek játékát nem szakítja meg. A kapkodásmentes, elmélyült játék feltétele, hogy idő legyen az elképzelések megvalósítására. A hosszú, folyamatos játékidő biztosítja a játék kiteljesedését, amely így lesz örömszerző, feszültségoldó, fejlesztő.

Délelőtt és délután azonos játéklehetőségek közül választhatnak a gyerekek. A játék megszakítása miatti feszültség elkerülése érdekében fontos délután a szülők kivárása, türelme. A játékeszköz sokfélesége, sokszínűsége hozzájárul a gyerekek játékának alakulásához, kibontakoztatják, gazdagítják elképzeléseiket, befolyásolják a gyerekek fejlődését.

A színes, esztétikus játékeszköz vonzó a gyerekek számára, tevékenységre motiválja őket. Az óvónő ne akadályozza a gyerekek fantáziájának kibontakozását az eszközök „funkciónak” megfelelő használatához kötésével. Az eszközök használatával kapcsolatos legfőbb szabály, a játékok óvása legyen

Az udvar

- állandó játéklehetőségeit az évszaktól függően lehet kihasználni /udvari mászókak, , homokozó, /. Az időjárásnak megfelelően bővíthetők a kinti lehetőségek: szánkózás, rollerezés, kerékpározás, labdajátékok, különböző mozgásos játékok feltételeinek biztosításával. Az udvar téralakítása, térberendezése akkor a leggazdagabb, ha jó idő esetén a csoportban lévő összes tevékenységi lehetőség feltételei kikerülhetnek, a gyerekek aktuális választásának megfelelően.

Gyakorló játék

- leginkább a 3-4 évesekre jellemző, de megtalálható később is. A gyakorló játék során a gyermek, mozgásokat, hangokat ismételve, ez adja számára a játék örömét, így módja van tapasztalatot szerezni az anyagok, eszközök tulajdonságairól. Ezek a játékok segítik a gyermek mozgásának, testsémájának, szem-kéz koordinációjának, dominanciájának, percepciójának, ritmusérzékének, beszédének fejlődését és szociális hatása is van.
- A gyerek társait ekkor még főként szemléli, az egymás mellett való játékon kívül azonban megjelennek a játékban való kapcsolódások, az egymás iránti érdeklődés.

Az építő-, konstruáló játék

során a gyerekek létrehozhatnak, alkotnak valamit. A játék fontos feltétele a sokféle, változatos kész és félkész eszköz.

A kisebb gyermekek számára a nagyméretű eszközök biztosítása szükséges, ők főként spontán építenek és leginkább egyedül.

A nagyobbaknál már megjelenik a tervezés, az apróbb eszközök előnyben részesítése, az együttműködés, a modell utáni építés, konstruálás és a kész építmény felhasználása. A gyerekek kreatívan használják a legkülönbözőbb félkész eszközöket az alkotáshoz /fa lapok, ágak, kövek,

.../. Homokból is szívesen építenek a gyerekek /télien a csoportszobában, máskor az udvaron / és használják fel ezeket az eszközöket.

A gyerekek játékok során sokféle matematikai ismeretet, tapasztalatot szereznek, fejlődik kreativitásuk, finommozgásuk, forma-, színészlelésük, tapasztalják a rész-egész viszonyát és alakul társas kapcsolataik.

Az óvónő a megfelelő hely kiválasztásával, az eszközök technikai használatának modellálásával és a fantáziadús, egyéni ötletek megvalósításának támogatásával segítheti a játék fejlesztő hatásának kibontakozását.

A barkácsolás során a gyerekek különböző anyagok, félkész eszközök felhasználásával játékgényükből fakadó elképzeléseiket valósítják meg. A sokféle eszköz, anyag, a könnyen használható „megmunkáló” eszközök biztosítása felkelti a gyerekek érdeklődését.

Fokozza a gyerekek barkácsolási kedvét, ha az óvónő a gyerekek között kezdettől fogva készít eszközt és javítja az elromlott játékokat. Eközben többféle technikai megoldással is megismerkedhetnek a gyerekek.

A szerepjátékban

A szerepjáték főként a szociális, kommunikációs képességek fejlődésén keresztül segíti az egész személyiség fejlődését. A gyerek a felnőtt minta alapján tanul erkölcsi értékeket, együttműködési szabályokat. A játékban adódó természetes társas szituációk során fejlődik kommunikációs képessége, beszéde, alkalmazkodása, önfegyelme, szabálytudata és sokféle ismeretet, tapasztalatot szerez.

A gyermek érzelmeit, elképzeléseit, élményeit sajátos módon jeleníti meg. A gyerek a szerepjátékban spontán megnyilvánulásokat produkál, amelyek csak „itt és most” érvényesek. A játékban oldódik a valóság korlátozó szerepe, nem érvényesek a szokványos idői, téri egymásutániságok sem, belső motivációk irányítják, és az érzelmek uralják.

A játék témájának, tartalmának színessége, mélysége akkor fejlődik, ha az óvónő segít a nyugodt hely /kuckók, bekerített játszóhelyek / és a megfelelő kellékek, anyagok /kendő, kalap, fátyol, szoknyák, nagyméretű textilek,/ biztosításában.

A bábozás, dramatizálás során a gyermek élményeit eleveníti meg.

Kezdetben az óvónő bábozik, az általa nyújtott meseélmény hatására a gyermekek is bábozni kezdenek. Eljátszanak ismert meséket, kitalált szituációkat, amelyek a gyerek fejlődésével egyre bonyolultabbak lesznek. A két óvónő rendszeres együttes bábozása, az óvodában szervezett „ovi bábszínház” /óvónők báboznak, dramatizálnak a gyerekeknek / és a nagyobb rendszeres színházlátogatása sok élményt nyújt a gyerekeknek.

A bábozás és a dramatizálás segíti a gyerekek beszédének, kommunikációs képességének, mozgásának, finommozgásának fejlődését. A fantázia, kreativitás fejlődésére és a társas kapcsolatok alakulására is jó hatású. A dramatikus játék eszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk szárnyalására.

Szabályjáték

A szabályjátéknál legfontosabb a szabályhoz való igazodás igénye. .

Az óvónő ismertesse meg a gyermekeket sokféle mozgásos és értelemfejlesztő szabályjátékkal. A nagyobb gyermekek önállóan is kezdeményezik az ismert játékokat, később maguk is létrehozhatnak szabályokat, és önállóan alkotnak szabályjátékokat.

Az óvónő feladata a gyerekek fejlettségéhez igazodó játék kiválasztása, együttjátszással a játék megismertetése, a csoportos játékoknál ezek betartására ösztönzés.

A sokféle játék során fejlődik a gyerekek mozgása, kitartása, akarateroje, feladattudata, tanulják a siker és a kudarctűrést. Az értelmi képességeket fejlesztő játékok elsősorban az 5-6-7 évesek játécai, használatuk bizonyos szociális és értelmi fejlettséget feltételez.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyerekek játéka témájában, tartalmában gazdag, színes, elmélyült.
- Kitartóan képesek játszani, társaikkal együttműködve.
- Játékukat önállóan tervezik, szervezik.
- A szerep- és a szabályjátékokon kívül szívesen és önállóan barkácsolnak, báboznak, dramatizálnak.
- Természetesen kommunikálnak egymással, bátran, kulturáltan, érthetően beszélnek.
- Képességeik széleskörűen fejlődnek.
- Ugyanazt a játéktémát képesek több napon keresztül végigvinni
- Szerepjátékuk tartalmas, kifejező
- Gazdag érzelem és ötletvilág jellemzi őket
- Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

A szülők bevonásának lehetőségei

- Élmények nyújtása
- Közös játék
- Eszközkészítés

2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

2. 1. Célunk:

A gyermeki munka megszerettetésével olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, kötelességtudatát.

2. 2. Feladataink:

A munkavégzéshez szükséges készségek, tulajdonságok alakítása.

A baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése.

Kötelességtudat és felelősség alakítása.

Cselekvő tapasztalás és cselekvő tanulás.

Saját és mások elismerésére nevelés

A gyermek önmagához mértén fejlesztő értékelése

2. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

A gyermekek bevonása a szabadon választható, közös tevékenységekbe, ez kiemelt jelentőségű, fejlesztő hatású.

Megteremtjük számukra a lehetőséget, hogy ugyanúgy részt vehessenek a munkajellegű tevékenységben, mint ép társaik, ezzel is növelve önbecsülésüket.

Feladataink részletezése:

A személyiségfejlesztés fontos eszközének tartjuk a munka, és a munka jellegű játékos tevékenységeket /önkiszolgálás, segítség a felnőtteknek, gyermekeknek, alkalmi megbízások teljesítése, a környezet, növény- és állatgondozás/. E tevékenységeket úgy szervezzük, hogy azonosságot mutassanak a játékkal, melynek révén fontos készségek és képességek, bizonyos tulajdonságok /pl: kitartás, önállóság, felelősségtudat, céltudatosság,/ alakulnak, fejlődnek, megerősödnek.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való jó együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel részünkről.

Óvodásaink munkajellegű tevékenységeiket, melyek a játékból bontakoznak ki, elsősorban önmagukért végzik, majd később már a közösség érdekében is végeznek feladatokat.

Kezdetben mi óvónók vagyunk a minták a gyermekek számára, az eszközök használatánál és a munkafázisok sorrendiségének kialakításánál, ill. megismertetésénél.

Folyamatos dicsérettel, buzdítással érjük el, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez, képesek legyenek átélni munkájuk fontosságának szerepét.

Mindhárom korcsoportnál legfontosabb tevékenység az önkiszolgálás, testápolás és öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

Munka jellegű tevékenységek:

A gyerekek életkori sajátosságai alapján az **önkiszolgáló** munka kapja a legnagyobb teret az óvodában. A **testápolással**, az **étkezéssel**, az **öltözködéssel**, a **környezet rendezésével** kapcsolatban a gyerekek rendszeresen végeznek tevékenységeket.

- ❖ A kisebbek még segítséget igényelnek, a nagyobbak már önállóan tevékenykednek. Az óvónő gondolja át pontosan az önkiszolgáló munkához szükséges feltételeket./ eszközök, elhelyezésük, használatuk, munkafázisok, folyamat, hely, egyéni idő, felnőtt minta, segítség /. Az eszközök rendszeres biztosítása a dajka feladata.
- ❖ Az önkiszolgálásnál a felnőttek /óvónő, dajka / adjanak mintát az eszközök használatával, a munkafolyamat megvalósításával kapcsolatban. A gyerekek igény szerinti segítése, a türelem, a kellemes légkör, a csoportos helyzetek oldása, az önkéntesség, a hibázás lehetősége hozzájárul, hogy a gyerekek örömmel és természetesen végezzék ezeket a tevékenységeket. Minden gyereknek legyen lehetősége egyéni tempójának megfelelően tevékenykedni, az egyéni, differenciált segítség a felnőttek jó együttműködésével valósulhat meg.
- ❖ Az óvónő ösztönözze a gyerekeket az önálló tevékenységvégzésre. /pl.: étkezésnél – terítés, töltés, merítés, étkezés után az eszközök elrendezése/
- ❖ Az önállóság iránti igény korai jelentkezését hagyja kibontakozni az óvónő, segítse a gyereket egyénileg, hogy sikeresen próbálkozhasson a tevékenykedéssel.
- ❖ A közösségért végzett munka is megjelenik, elsősorban az 5-6-7 éveseknél. Az önkéntesség biztosítása hozzájárul, hogy a gyerekek szívesen végezzék ezeket a tevékenységeket.

- ❖ Közösségért végzett munka lehetőségei: étkezés előtt a közösen használt eszközök elhelyezése az asztalon /kancsó, szalvéta,/, étkezés után ezek elrakása, asztaltörlés, söprés, feltörlés, ünnepek alkalmával terítés,/,
- ❖ Ünnepi alkalmakhoz kapcsolódva hasonló feltételekkel, szülők, bevonásával szervezzen az óvónő egyszerű süteményt /pl.: karácsony előtt mézeskalácssütemény,/,
- ❖ Legyen lehetősége a gyerekek alkalmanként a dajka munkájához kapcsolódva a következő tevékenységekre: portörlés, eszközök lemosása, ceruzahegyezés, szalvétavágás, söprés, falevél gereblyezés, homokásás, hólapátolás.
- ❖ Biztosítjuk a munka jellegű tevékenységekhez a megfelelő gyermek méretű eszközöket, és azokat úgy helyezzük el, hogy a gyermekek önállóan is elő tudják venni.
- ❖ A gyerekeknek lehetőséget adunk a növények gondozására, az udvari és a kerti munkára.
- ❖ Az önkiszolgálásnál /óvónő, dajka / mintát adunk az eszközök használatával, a munkafolyamat megvalósításával kapcsolatban. A gyermekek igény szerinti segítése, a türelem, a kellemes légkör, hozzájárul, hogy a gyermekek örömmel és természetesen végezzék ezeket a tevékenységeket.
- ❖ Minden gyereknek legyen lehetősége egyéni tempójának megfelelően tevékenykedni, az egyéni, differenciált segítség a felnőttek jó együttműködésével valósulhat meg.
- ❖ Az önállóság iránti igény korai jelentkezését hagyja kibontakozni az óvónő, segítse a gyermeket egyénileg, hogy sikeresen próbálkozhasson a tevékenykedéssel.
- ❖ A reggeli folyamatosan zajlik/1-2 asztalnál /.
- ❖ A gyümölcs- és salátakészítés tevékenységi lehetőségei: zöldségfélék, gyümölcsök darabolása, készítése /vágás, kenés /, salátakészítés /darabolás, keverés, ízesítés /
- ❖ A tevékenységek során a gyermekek környezetükről szerzett ismeretei bővülnek, fejlődik ízlésük, szaglásuk, finommozgásuk, mennyiségi viszonyokat fedeznek fel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A saját igényük kielégítésével kapcsolatos és a játékuhoz kapcsolódó munka jellegű tevékenységeket természetesen végzik.
- Örömmel vállalkoznak alkalmi megbízatások teljesítésére.
- Felelősséggel vesznek részt a növények, állatok gondozásában.
- A gyermekek örömmel, önállóan, igényesen tevékenykednek.
- Szívesen segítenek a felnőtteknek és a kisebbeknek.
- Kialakul bennük az aktív, együttműködő, alkotókedv.
- A gyermekek a tevékenység közben megtanulják a munkaeszközök használatát, a munkafolyamatokat, fejlődik együttműködésük, feladattudatuk.
- Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

A szülők bevonásának lehetőségei

- Közös munkálatok
- Közös gyűjté

3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

"A kisdedóvó intézet nem iskola, minél fogva annak feladata nem is valóságos tanítás:
hanem inkább fejlesztése a testi és lelki tehetségnek
és lépcsőzetes előkészítés a valódi iskolára"

Ney Ferenc

3. 1. Célunk:

- ❖ Elsődleges az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, képességfejlesztés, a pozitív attitűdök erősítése.
- ❖ Megfelelő körülmények biztosításával, olyan tanulási tér kialakítása, amely valamennyi pszichikus funkció aktivitását eredményezi.
- ❖ Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése, az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzésének biztosítása, a részképességek, gondolkodási műveletek fejlesztése, szokások elsajátíttatása.

3. 2. Feladataink:

- ❖ Játék- és szabadidőben cselekvő, felfedezettő helyzetek teremtése.
- ❖ Spontán, szabad tevékenységek lehetőségéhez a megfelelő, tanulást támogató környezet megteremtése, a gyermekek előzetes tapasztalatira, ismereteire építés.
- ❖ Motoros, perceptuális, verbális, mentális és szociális képességek fejlesztése.
- ❖ Összefüggések megláttatása, folyamatszemplélet alakítása.
- ❖ A játékos, önként vállalt tanulási helyzetekben a gyermekekkel való együttműködés - együttes cselekvés élménye által a világ felfedeztetése.
- ❖ A gyermekek segítése az őket ért információhalmazban való eligazodásban.

3. 3. Integrációs feladataink:

A tanulási képességet mindig valamennyi kognitív képesség átfogó rendszereként kezeljük, így az SNI gyermek fejlettsége, a kognitív képességek fejlettségétől függ.

- ❖ Kiemelt feladatunk a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek (pl.: téri, időbeli tájékozódás, formák megnevezése) állandó gyakorlása, illetve az új ismeretekbe való beépítése.
- ❖ Segítséget adunk, hogy a gyermek megismerje önmagát, kialakuljon reális énképe, testsémája, eligazodjon saját testén, térben, síkban.
- ❖ Észlelés fejlesztése pontosítása, keresztcsatornák működtetése.
- ❖ A gondolkodás fejlesztésében a megkülönböztetés, az általánosítás folyamatának segítése, a cselekvésben végrehajtott műveletek gyakorlása, szemléletes gondolkodás elsajátítása a fontos.
- ❖ A különböző matematikai fogalmak megismertetése és a velük végzett manipulációs folyamatok gyakorlása.

- ❖ Autista gyermekek tapasztalatokhoz juttatása, a percepció és a gondolkodás integrálása adaptív viselkedési és munkavégzési formák elsajátíttatása, képességfejlesztés a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet cselekvésbe ágyazott megismertetése.
- ❖ Tanulás hatására jönnek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.
- ❖ A pervazív zavarban szenvedő gyermekek esetében a legkorábbi időponttól kezdve szem előtt kell tartanunk a leghosszabb távú fejlesztési célt – a gyermek környezetébe, illetve a társadalomba való felnőttkori beilleszkedésének segítségét.

A tanulási folyamat lehetséges formái az óvodában:

- ❖ Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- ❖ Gyermeki kérdésekre adott válaszokon alapuló ismeretszerzés.
- ❖ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés. felfedezés.
- ❖ Utánzásos minta - és modellkövetés.
- ❖ Gyakorlati probléma és feladatmegoldás, kreativitás erősítése.
- ❖ Óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvéses tanulás.

A módszertani kultúráltság és szabadság érvényesülésének feltételei:

- ❖ a gyermeki jogok ismerete,
- ❖ a gyermek szükségleteinek kielégítése,
- ❖ a gyermekképpel való azonosulás,
- ❖ a gyermek egyéni képességeinek figyelembe vétele, a képességekhez igazodó műveltségtartalmak közvetítése,
- ❖ tudatos, tervszerű tanulási folyamat,
- ❖ a gyermek életében legyen rend és biztonság,
- ❖ tapasztalatszerzés és kinyilatkoztatás egyensúlya,
- ❖ értékek közötti válogatás,
- ❖ tevékenységek folyamata,
- ❖ műveltté csak művelt ember tehet.

Feladataink részletezése:

- ❖ Az eredményes óvodai tanulás alapjának a kisgyermekkorai gondolkodásfejlődés ismeretét tartjuk. Mindkét forrás, vagyis az érzelmi tapasztalás és a mozgásfejlődés lehetőségeinek megteremtése kiemelt feladat számunkra.
- ❖ Mindig a gyermek fejlődéséhez és fejlesztésének szándékaihoz igazodó tanulási térben mozgunk. Így válik a gyermek aktívvá és produktívvá.
- ❖ Az egész nap folyamán lehetőséget teremtünk a problémamegoldó tevékenységek kipróbálására, gyakorlására, ezek kapcsán megfigyeljük, hogy a gyermek hogyan közelíti meg a problémát, hogyan kommunikál, használja-e már a megértett módszert a problémák megoldásában. A visszacsatolásból megtudhatjuk, hogy a gyermek tudja-e alkalmazni képességeit, készségeit, tudását.

- ❖ Legfontosabb számunkra a gyermek önbizalmának erősítése, így növeljük kitartását és visszatartjuk attól, hogy túl hamar feladja.
- ❖ Megfelelően segítjük, hogy a gyermek felfedezzen és felismerjen olyan erőket és értékeket, mint a kitartás, képzelőerő, emlékezet.
- ❖ A játék nyújtotta lehetőségek a gondolkodás fejlesztésében mindegyikünknek ugyanazt jelentik. Így a játék tevékenység és élvezet egyszerre, lehetőség arra, hogy a gyermek együttműködjön másokkal, érveljen, vitázzon, problémákat oldjon meg, kutakodjon. Ezzel elősegítjük, hogy koncepciókat és stratégiákat dolgozzon ki, melyek által fejlődik a gondolkodása, tanulási képességei, logikája, beszédképessége.
- ❖ Megfelelő környezetet teremtve, játékba integráltan illetve spontán élethelyzetekhez kapcsolódva próbáljuk az ismereteket átadni. Fontos szempontnak tartjuk az ismeretek átadása során az ok-okozati összefüggések megláttatását és a folyamatok egymásra épültségének hangsúlyozását. A folyamatok minőségét a céllal való azonosulásunk határozza meg.
- ❖ A gyermekeknek a gondolkodáshoz, a problémák megoldásához, vizsgálódáshoz indítékra, kihívásra van szüksége. Ehhez legfontosabb a támogatottság megéreztetése, mert a biztonságot a gyermek csak belőlünk képes meríteni.

A támogatottság a tanulás folyamatában:

- ❖ együtt tanulunk a gyermekekkel,
- ❖ megbízunk a gyermekekben és engedjük, hogy saját maga hozza meg döntéseit,
- ❖ bátorítjuk a gyermekeket a másokkal való együttműködésre és a megbeszélésre, a cselekvő aktivitásra,
- ❖ időt adunk a feladat végiggondolásához,
- ❖ meghallgatjuk, dicsérik, és tanácsokkal látjuk el a gyermekeket,
- ❖ fegyelmezett, szorongástól mentes környezetet biztosítunk,
- ❖ személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük kibontakozását.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A tanulási folyamat lehetséges területei:

1. Gondolkodási készségek a tanulásban:

A tanulás a gondolkodási készségeken keresztül fejleszhető a legjobban, meg kell tanítani a gyerekeket arra, hogyan tanuljanak, és megfelelő időt kell biztosítani számukra a tanuláshoz.

2. Kérdés:

A kíváncsiság maga alapozza meg a kérdéseket, a kérdéskultúra fejleszhető.

3. Egyéni gondolkodásmód:

Önkifejezés és egyéni megfogalmazás- az egyén felelősségét és a kreatív válaszokat erősítjük a tanulási folyamatban.

4. Kooperatív tanulás:

A gyermekek egymástól tanulnak, és egymást tanítják

5. Egyéni készségfejlesztés:

A gyerekek használják ki saját gondolkodói és tanulási lehetőségeiket, segítségünkkel létrejönnek azok a kognitív struktúrák, amelyek a tanítást tanulássá alakítják.

Az alapvető mentális készségek / tanulás, emlékezet, rövid - hosszú távú memória, nyelvhasználat./ funkciói kihatnak az intelligencia következő formáira:

- Nyelvi intelligencia,
- Logikai- matematikai intelligencia,
- Vizuális-térbeli intelligencia,
- Zenei intelligencia,
- Testi-mozgási intelligencia,
- Interperszonális intelligencia

4. MOZGÁS

4. 1. Cél:

A mozgás megszerettetése, testi képességek, téri tájékozódás, társra figyelés képességének fejlesztése, tanulási zavarok megelőzése.

4. 2. Feladatok:

- ❖ A gyermek mozgásigényének kielégítése, sokféle mozgáslehetőség biztosítása minden gyermek számára.
- ❖ A testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése
- ❖ Értelmi képességek / gondolkodás, figyelem, emlékezet, vizuális és auditív észlelés, szem-kéz, szem-láb koordináció, keresztcsatornák / fejlesztése
- ❖ Szociális képességek / feladattudat, szabálytudat, feladattartás, versenyszellem/fejlesztése
- ❖ Fizikai képességek/ állóképesség, gyorsaság, erő, kitartás, aktivitás /
- ❖ Verbális fejlesztés
- ❖ Közösségi nevelés / önuralom, önbizalom, kudarctűrés, másik tisztelete, együttműködés /
- ❖ Ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése
- ❖ Differenciált terheléssel az egyensúlyérzék fejlesztése
- ❖ A ritmusérzék fejlesztése
- ❖ A nagymozgás, finommotorikus képességek fejlesztése
- ❖ A testséma és a helyes testtartás alakítása
- ❖ Összerendezett, koordinált mozgás kialakítása
- ❖ Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése

4. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

A mozgás az idegrendszer érését, fejlődését, sérülésének a korrekcióját segíti elő.

- ❖ A kognitív funkciók fejlesztése, a mozgásos játékok felidézése.
- ❖ A vizuális memória fejlesztése.

- ❖ A testrészek és téri irányok megismertetése, térészlelés fejlesztése, szókinccsgyarapítás.
- ❖ A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját és a fogalomalkotás fejlődését.

A mozgás tartalma:

- Szervezett mozgás / mindennapos és nagy testnevelés/
- Spontán mozgás

Szervezett mozgások:

A gyerekek a szervezett mozgáson mindannyian részt vesznek, a gyerekek és a felnőttek is a mozgásnak megfelelő öltözékben.

Az óvodapedagógus a szervezett mozgás első részében irányított mozgásos játékokat játsszon a gyermekekkel. Ezek a gyermekek korától, fejlettségétől függően lehetnek mozgásutánzó, futó játékok, a nagyobbak esetében egyszerűbb gimnasztika /kézszerrel, zenére/ jellegű mozgások. A játékok jól mozgassák meg a gyerekeket. A mozgáskoordináció, a testséma, a téri tájékozódás fejlődését segítő játékokat válasszon elsősorban az óvónő. A testséma alakításához nélkülözhetetlen a nagyméretű tükör és a jelölő szalag.

Az eszközös mozgásos játékra biztosítsa a legtöbb időt az óvodapedagógus.

Úgy rendezze be a teret, hogy sokféle, sokszínű mozgásra legyen lehetősége a gyerekeknek.

Vegye figyelembe az egyéni különbségeket a mozgásigény és a mozgásfejlettség terén, adjon lehetőséget a pihenés és a mozgás igény szerinti váltakozására.

A sokféle eszköz közül minden gyerek önállóan választhat, a felnőtt által bemutatott vagy egyéni elképzelése szerinti mozgást végezhet ezeken. A lehetőségek között a gyerekek megoszlanak, így szinte nincs várakozási idő, ezzel az egyéni mozgással töltött idő megnő.

A gyerekek egyéni igény szerint, egyéni tempóban gyakorolhatnak. Az eszközökön való mozgás párhuzamosan zajlik. A pihenésre vágyó gyerekek rövid időre abbahagyhatják a mozgást.

Az eszközös mozgásos játék után, irányított mozgásos szabályjátékkal, dalosjátékkal, különböző versenyjátékkal, tartásjavító, lábboltozat erősítő gyakorlatokkal vagy relaxálással vezeti le az óvodapedagógus a testnevelést.

Az óvodapedagógus a gyerekek fejlettségéhez igazodó mozgásprogram összeállításával, tudatos feltétel alakításával segíti a gyerekek mozgásfejlődését és testi képességeinek alakulását. Hetente egy alkalommal szervezünk lábboltozat erősítő tornát.

Az óvodapedagógus a gyerekek egyéni fejlődési ütemét tartsa tiszteletben, a gyerekeket engedje egyéni módon reagálni, szabadon mozogni szervezett testnevelés alkalmával is.

Ne parancsoló, utasító legyen az, hanem természetesen kommunikáló, jó kedvű játszótárs, segítő, ösztönző, ötletadó. Mozgása minta legyen a gyerekek számára.

A felnőttek összehangoltan segítsék az eszközök használatával, s az egymással kapcsolatos szokások kialakítását. Megosztva segítsenek a gyerekeknek, tekintsék át a sokféle mozgáslehetőséget.

A mozgás után bő folyadék felvételre van szüksége a gyerekeknek, ennek biztosítása a dajka feladata.

A sok mozgás eredményeként alakul a gyerekek mozgáspontossága, automatizáltság foka, mozgásbiztonsága. Testi képességei, kitartása, szókincse, szociális képességei fejlődnek. A gyerekek számára 5 éves kortól lehetőség van a közeli tanuszodában, szervezett, fizetős foglalkozásokon részt venni.

3-4 évesek számára jellemzőek a nagy, lendületes, nem kellően koordinált mozgásformák. Föld közelben mozognak biztonságosan, kedvelt mozgásuk a csúszás, kúszás, mászás. Rövid idejű függésre képesek és talajon, emelt felületen egyensúlyozásra.

4-5 évesek nagymozgásai bővülnek ugrásokkal, gurulóátfordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal, felugrásokkal, célba ugrásokkal, dobásokkal. A mozgásfejlődéssel szorosan összefüggő testséma és téri tájékozódás fejlődése is intenzívebbé válik. / Testrészek, oldalság, - szalag jelölés, téri tapasztalatok /.

5-6-7 éveseknél a nagymozgások koordináltabbá válnak. Képesek a gyerekek finomabb, apró mozgások elvégzésére. A kézfogó izmainak erősítése /eszközfogás, támaszgyakorlatok/, a szem-kéz /célba dobások, labdajátékok/, szem-láb /lábbal labdavezetés/ koordináció fejlődése előtérbe kerül.

Legintenzívebb a térpercepció fejlődése / fogó játékok, dalos játékok/.

Szabad mozgások:

A kötetlen, spontán, szabad mozgás feltételeinek biztosítása rendkívül fontos a gyerekek mozgásigényének kielégítése szempontjából.

A mozgás az óvodás gyermek természetes megnyilvánulása, az egész óvodai életet, a teljes tevékenységrendszerét átszövi. A mozgásnak a játék mellett, a legnagyobb hatása van a gyerekek személyiségfejlődésére. Ennek megfelelően biztosítani kell minden gyerek számára egész nap folyamán az aktív mozgás, mozgásos játék lehetőségeit.

A csoportszobában alakítunk ki szabad teret a mozgásos játékok számára.

Már a **3-4 éveseknek** is biztosítunk az óvónő állandóan és időszakosan bevitt eszközökkel lehetőséget különböző mozgásokra.

Az eszközök a gyereket mozgásra ösztönzik.

Javasolt eszközök: mini csúszda eleme, hengerek, pad, zsámoly, ugró szekrény, trambulín, bukfenc- szőnyeg, célbadobók /vízszintes, függőleges cél/, kockalépegető, tornakarika, ugrálókötél, habtenisz, kugli, ugróiskola, különböző méretű labdák füles labda stb...A gyerekek igényük szerint különböző mozgásokat végezhetnek az eszközökön. A gyerekek a spontán mozgásos játékok során sok mozgás tapasztalatot szereznek. Egyéni differenciálással segítjük a gyerekeket az eszközök adta mozgáslehetőség megismerésében.

Lehetőséget adunk a fokozott mozgásigényű gyerekeknek, hogy bizonyos ideig szabadon mozoghassanak a zsibongóban /futkározás, ugrálás stb.../.

Ebben az esetben is a felnőtt jelenlétét biztosítjuk.

Az időjárástól függően minden nap biztosítjuk a szabad levegőn való mozgást a gyerekeknek. A különböző mászóakák, mászásra, kúszásra, csúszásra, egyensúlyozásra, függésre adnak lehetőséget. Nagy jelentőségűek a hintázó, ringató, pörgő mozgások lehetőségét kínáló eszközök, a lengő-, mérleg hinták, rugós játékok, amelyek a gyerekek által igen kedveltek. Az

Ayres terápia hívta fel a figyelmet ezeknek a mozgásoknak az idegrendszer szerveződésére és a gyermek fejlődésére gyakorolt kedvező hatására.

Javasolt eszközök az udvari mozgásos játékokhoz: roller, kerékpár, szánkó

Az eszközök változatos lehetőségeket biztosítanak egy-egy mozgás gyakorlására:

- ❖ földön- magasabb szeren,
- ❖ vízszintes- ferde, - függőleges szeren,
- ❖ széles- keskeny szeren,
- ❖ nagyobb- kisebb szeren,
- ❖ kemény- labilis puha szeren.

Mozgás anyagának kiválasztásánál figyelembe vesszük:

- ❖ a gyermek életkorát,
- ❖ a gyermek fejlettségi szintjét, képességeit,
- ❖ egyéni szükségleteket.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyerekek szeretnek mozogni, igénylik és örömmel végzik
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni, ritmusérzékük fejlett
- Mozgásuk összhangban van kommunikációjukkal.
- Mozgásuk biztonságos, kitartó.
- Szabálytudatuk alakul.
- A gyerekek nagymozgása összerendezett, finommozgásuk fejlett.
- Testsémájuk, téri tájékozódásuk kialakult.
- Biztonsággal mozognak a vízben.
- Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

Szülők bevonásának lehetőségei:

- Közös sport versenyek
- Programokra kísérés
- Testneveléshez és az úszáshoz szükséges felszerelések biztosítása
- A testnevelés napján biztosítsa gyermeke időbeli érkezését / 8 óra/

5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„ Mutassuk meg a világot olyanak amilyen,
öröme szabottan minden kényszer nélkül,
hogy az eredmény ne maradjon el.”
Ancsel Éva

5. 1. Cél:

A környezetre figyelő, környezetvédő, a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben alapvető ismeret, tapasztalatot elsajátító gyermekek nevelése mely a későbbiek folyamán megalapozza a környezettel való harmonikus együttélést.

Ismerjék a szülőföld, a helyi hagyományok, a családi kultúra értékeit és tanulják meg ezek szeretetét, védelmét

5. 2. Feladat:

- ❖ A környezet iránti kíváncsiság felkeltése,
- ❖ Élmények, tapasztalatok folyamatos biztosítása, rendszerezése,
- ❖ A környezet higiéniai, esztétikai igényének kialakítása,
- ❖ A környezet tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása, új ismeretek nyújtása mélyítése változatos tevékenységeken keresztül,
- ❖ A gyermekekben a kulturált élet szokásainak viselkedési formáinak érzelmi és erkölcsi viszonyainak megalapozása.
- ❖ Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése, azok tevékenységekben való alkalmazása.

5. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

A családdal, társadalmi környezettel, természettel kapcsolatos információk tudatosítása, feldolgozása, rendszerezése.

- ❖ A gyermekeknél a sérülés-specifikus szempontok figyelembevétele a csoportszobában, a gyermekek által is látogatott helyiségekben-ezzel segítjük a munkafolyamatok problémamentes elsajátítását.

A gyerekek elsősorban a közvetlen környezetükből szerzik tapasztalataikat, ismereteiket. Tevékenységeik során azt is megtapasztalhatják, hogy a környezetet alakítani tudják.

A környezet megismerés tartalmának csoportosítása

Társadalmi környezet:

Család, tagjai, együtt élésük, óvoda, felnőttek munkája, környezet tárgyai, eszközei, anyagai, színei, lakóhely, közlekedési eszközök, közlekedés szabályai.

Természeti környezet:

Évszakok, növények, állatok, élőhelyek, élettelen természeti környezet, kőzetek, levegő, víz, Környezetvédelem, természetvédelem, a környezetvédelem jeles napjai, környezettudatos vásárlás, szelektív hulladékgyűjtés.

Környezeti anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük:

- ❖ a gyerekek fejlettségét,
- ❖ a környezeti anyag témáját,
- ❖ jeles napokat,
- ❖ környezetvédelmi napokat,
- ❖ a gyermekek élményanyagát,

A környezeti nevelés maga az élet. Sok ismeret és tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, megfelelő felnőtt minta, sok pozitív élmény segítségével alapozható meg. Megvalósítása a játékon keresztül, a gyermeki tevékenységek közbeni tapasztalatszerzésen alapul, a gyerekek spontán érdeklődésére, megismerési vágyra épül.

Tevékenykedés útján jön rá a gyermek az összefüggésekre.

Az óvónő éreztesse meg a természet szépségét, hangjait, a csendet, a tiszta levegőt.

A kirándulás nagyon jó alkalom a természetvédő szokások és magatartásmód megismertetésére.

Az óvónő és a többi felnőtt legyen minta az említett szokások alakításához. Pozitív hatású, csak a környezet szeretetét, védelmét hangsúlyozó felnőtti megnyilvánulás, példaadás lehet.

Környezetvédelem jeles napjai:

- ❖ Autómentes világnap / szeptember/
- ❖ Állatok világnapja / október. 4 /
- ❖ Víz napja / március. 22 /
- ❖ Föld napja / április 22/
- ❖ Madarak Fák napja / május 10./
- ❖ Környezetvédelmi Világnap / július 5./

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ❖ A gyerekek ismerik közvetlen környezetük személyeit, tárgyait, anyagait.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- ❖ Pozitív a viszonyuk a környezethez.
- ❖ A környezetvédő magatartás szokásai megalapozottak.
- ❖ Megfigyelőképességük fejlődött.
- ❖ Ismerik a környezet alapvető mennyiségi, formai, téri viszonyait.
- ❖ Rácsodálkoznak a természet szépségeire
- ❖ A gyermekek ismeretekkel rendelkeznek családtagjaikról
- ❖ Tudatosul bennük a napszakok sorrendisége
- ❖ Séták, megfigyelések során egyéni tapasztalatokra tesznek szert.
- ❖ Ismerettel rendelkeznek környezetükben előforduló növényekről
- ❖ Természetvédő és szerető magatartás alakul ki bennük
- ❖ Szeretnek kísérletezni
- ❖ Ismereteket szereznek az állatokról, gondozásukról, hasznukról.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek egyéni képességeinek megfelelően végzi a fenti tevékenységeket.
- ❖ Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

Szülők bevonásának lehetőségei

- ❖ Anyagok gyűjtése
- ❖ Növények beszerzése
- ❖ Közös munkák szervezése
- ❖ Séták, kirándulások tervezése
- ❖ Munkahelyi kirándulások megszervezése

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

Cél:A környezet megismertetése során matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek nyújtása, rendszerezése, tevékenységekben történő alkalmazása.

Feladat:

- ❖ a matematikai érdeklődés felkeltés a környezet tevékeny megismerése közben,
- ❖ a tárgyak, személyek, jelenségek közötti mennyiségi, minőségi azonosságok, különbségek feltárása,
- ❖ a számfogalom alapozása, építése,
- ❖ a geometriai tapasztalatszerzés érzékelés, észlelés fejlesztésével,
- ❖ problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, ok-okozati összefüggések megláttatása, ítéletek alkotása,
- ❖ az önálló véleményalkotás és döntési képességek fejlődésének elősegítése.

Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ A gyermek személyiségének, pszichés funkcióinak, képességeinek megismerése és a tanulás folyamatát segítő módszerek eljárások és eszközök biztosítása.
- ❖ A matematikai nevelés az óvodai nevelés minden területét áthatja, ezért minden élethelyzet alkalmas matematikai ismeretek közvetítésére, átadására.
- ❖ A gyermekek érdeklődésére építve érzékelés, észlelés útján tevékenységek során valósul meg.

- ❖ A gyerekek a játék, a környezetben végzett megfigyelések, tevékenységek alkalmával felfedezik a tárgyak, személyek közötti hasonlóságokat, különbözőségeket, megismerik tulajdonságaikat.
- ❖ Összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek különböző szempontok szerint.
- ❖ Becsléssel, párosítással, méréssel tapasztalatot szereznek a relációkkal kapcsolatban.
- ❖ Az építés, a különböző síkbeli alkotások létrehozása során a gyermekek formafelismerése fejlődik.
- ❖ A tükörrel való játék, tükör előtti mozgás segíti a téri percepció fejlődését, a testséma kialakulását, mely alapja a téri tájékozódásnak.
- ❖ Képesek halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni.
- ❖ Felismerik az alapformákat.
- ❖ Halmazok elrendezésével képesek több, kevesebb, ugyanannyi létrehozására.
- ❖ Tízes számkörben számlálnak.
- ❖ Ismerik, megértik a relációs fogalmakat.
- ❖ Az irányokat megkülönböztetik, megnevezik.

Eszközök: MINIMAT, papírpénzek, órák, naptárak, gombok, fonalak, építőelemek stb

Az élő és élettelen lényeket és jelenségeket tulajdonság alapján szétválogatjuk személyi tulajdonságuk alapján, szétválogatjuk őket. A tárgyakat színük, alakjuk, anyaguk, ízük stb...szerint szétválogatjuk, magasságuk, hosszúságuk, tömegük, térfogatuk alapján sorba rendezzük a személyeket nemük, hajuk alapján szétválogatjuk, súlyuk, testmagasságuk alapján sorba rendezzük.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Képes ismert tulajdonságok szerint válogatni, formába rendezni, kiegészíteni
- ❖ Az összehasonlítást szóban is kifejezi
- ❖ Érti és használja a mennyiségekkel kapcsolatos összefüggéseket
- ❖ Össze tud mérni halmazt párosítással, különböző színek, formák, nagyságok esetén is
- ❖ Létrehoz többet, kevesebbet, ugyanannyit
- ❖ Azonosítani tud egyező alakú tárgyakat és síkbeli alakzatokat

- ❖ Másolással képes megépíteni térbeli és síkbeli alakzatokat
- ❖ Ismerje a térbeli relációkat
- ❖ Képes halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni.
- ❖ Felismeri az alapformákat.
- ❖ Tíz-es számkörben számlál.
- ❖ Ismeri, megérti a relációs fogalmakat.
- ❖ Az irányokat megkülönbözteti, megnevezi.
- ❖ Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

- ❖ **Szülők bevonásának a lehetőségei:**
- ❖ gyűjtsenek különböző eszközöket / pl.: kavicsokat, kagylókat, terméseket/
- ❖ társasjátékok
- ❖ képesség fejlesztő lapok másolása.

6. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, TÁNC

*Arra a kérdésre, hogy mikor kezdődjék a gyermek zenei nevelése, azt találtam felelni
kilenc hónappal a születése előtt.
Az anya nemcsak a testét adja gyermekének,
Lelkét is magából építi fel.”
(Kodály Zoltán)*

6. 1. Cél:

Hagyományápoló, énekelni, játszani, zenét hallgatni tudó és szerető gyermeki személyiség megalapozása .

6. 2. Feladat:

- ❖ A környezet hangjainak megfigyeltetése,
- ❖ A gyermek zenei kreativitásának fejlesztése,
- ❖ A gyerekek zenei érdeklődésének felkeltése, fenntartás,
- ❖ A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése,
- ❖ Zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése,
- ❖ Örömteli mozgás alakítása a néptánc elemeivel,
- ❖ Igényes zenehallgatás,(komolyzene, válogatott kortárs művészek alkotásai)
- ❖ Zenei ízlésének formálása, esztétikai fogékonyságának fejlesztése,
- ❖ Közös énekléssel, játékkal elősegíteni a gyerekek zenei hallásának, ritmusérzékének fejlődését.

6. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

- A zenei alapképességek elsajátítása, az éneklés, a dalos játékok eljátszása, mondókázás.
- A ritmus és az egyenletes lüktetés, a ritmusalkotás, tempóbeli és dinamikai ellentétek, illetve fokozatos átmenetek kivitelezésének változatos gyakorolása.
- Mozdulásos és hangszeres előadások szervezése (csörgőket, dobokat és más ritmushangszereket készítünk).

3-4 évesek

számára rövid mondókkal, dalokkal, valamint egyszerű játékos mozdulatokkal kísért dalos játékokkal ismertjük meg a gyerekeket.

A mondókák az ismétlődő mozdulatok, az érintés, a testközelség, a felnőtthez való kötődés miatt rendkívül közel állnak a gyerekekhez. Az ölbeli, arc, kéz, ujj játékok, a lovagoltatók, hintáztatók az óvodakezdekor hozzájárulhatnak a gyermekben a szeretet, a biztonságérzet és az empátia kialakulásában.

A mondókák, dalok ritmusához kötődő mozgásokat, mozdulatokat a gyermek közvetlenül tapasztalja a felnőttel való együttjátszás során.

Az óvónő a mindennapokban sokat énekeljen, és teremtsen alkalmat a gyerekek közös éneklésére, játékára. Különböző mozdulatokkal érzékeljék a gyerekek az egyenletes lüktetést. Tapasztalják meg a csendet és a környezet hangjait. A halk-hangos beszéd, mondókázás, éneklés közötti különbséget érzékeljék, gyakorolják

4-5 évesek

mondókákat, kiszámolókat /6-7/ és dalos játékokat /14-18 / ismerjenek meg. A gyerekek az egyenletes lüktetés mellett a mondókák, dalok ritmusának érzékeltetését is gyakorolják különböző mozdulatokkal.

Megismerkednek a csigavonal, hullámvonal és a szerepcserére épülő párválasztó játékokkal továbbá a halk- hangos mellett a magas-mély, a lassú-gyors, mondókázással, énekléssel. Megismerkednek a hangszerekkel /dob, cintányér, csukló csörgő, triangulum/

5-6-7 évesek

mondókákat, csúfolókat, nyelvtörőket, kiszámolókat /7-8 / és változatos mozgás és térformán alapuló dalos játékokat /16-18 / valamint alkalmi dalokat /4-5 / ismerjenek meg.

A dalos játékok párcserés, kapus, hidas, sorgyarapító, játékok és olyanok, amelyekhez egyszerű táncos lépések tartoznak.

A gyerekeknek lehetősége van az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolásának gyakorlására.

Zenei hallásuk fejlődését szolgálja a dallamfelismerés, a dallambújtatás játékos gyakorlása.

A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük

- ❖ a gyerekek fejlettségét,
- ❖ a zenei anyag témáját,
- ❖ az aktualitásokat,
- ❖ hangkészletet és a szöveg terjedelmét,
- ❖ mozgást és térformákat,
- ❖ a csoport összetételét, fiúk számára mozgásos, erőfitogtató, fogó játékokat.

Az óvodában felhasznált zenei anyag nagyban befolyásolja a gyerekek ízlésének alakulását. Törekszünk arra, hogy a magyar népi gyermekjátékokból, a népdalokból, igényes kortárs művekből válasszuk ki a gyerekek számára a zenei anyagot.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- ❖ Sok mondókát, dalt, dalos játékot ismernek a gyerekek.
- ❖ Örömmel énekelnek egyedül és közösen.
- ❖ Szeretik a zenét, szívesen kísérik tánc lépésekkel is
- ❖ Érzik a mondókáknál, daloknál az egyenletes lüktetést és a ritmust.

- ❖ Ismerik szűkebb, tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek azokat egymástól megkülönböztetni
- ❖ Megjelenik játékos zenei és mozgásos alkotókedvük.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek egyéni képességeinek megfelelően végzi a fent leírtakat.
- ❖ Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet.

Szülők bevonásának lehetőségei

- ❖ Lemezek kazetták biztosítása
- ❖ Táncházon való részvétel és anyagi támogatása
- ❖ Közös éneklés, játék
- ❖ Eszköz, hangszerkészítés

7. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

7. 1. Cél:

- ❖ Vizuális kultúra elemeinek megalapozása, megismertetése.
- ❖ Olyan gyermek formálása, aki igényli az esztétikumot, s azt elfogadja.
- ❖ Szépet hoz létre, és a környezet esztétikus átalakítására képes.
- ❖ A gyermeki alkotás s belső képek gazdagítására épüljön.

7 2. Feladat:

- ❖ A gyermekben formáljuk a vizuális alkotáshoz, a befogadáshoz szükséges készségeket,
- ❖ Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás a kézimunka különböző fajtáinak, valamint a népi kismesterségek megismertetése,
- ❖ Tér-forma-szín képzeteinek gazdagodásával, problémamegoldó képességük, akaratuk, kitartásuk fejlesztése,
- ❖ A képi kifejezőképesség alakulásának segítése,
- ❖ Élmény és fantázia világuk megalapozása,
- ❖ Különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal való megismertetés,
- ❖ Szín és forma világ gazdagítása,
- ❖ Környezetesztétika fogalmával, gyakorlatával való megismertetés, az esztétikai élmények befogadása,
- ❖ Alakuljon kezügyességük, vizuális alkotó készségük és esztétikai igényük a múlt, a jelen értékei iránt
- ❖ Saját nevelést igénylő gyermekek esetén, a gyermek képességeinek és készségeinek adta lehetőségeivel vegyen részt a közös tartalmú kooperatív tevékenységekben.
- ❖ Önkifejezésre való igény kialakítása.

7. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

- ❖ A vizuális kommunikációs képességek - az ábraolvasás és ábrázolás, vagyis a forma- és színlátás, méretlátás, térlátás, a téri tájékozódás, a forma, szín, méret és a tér, képi megismertetése.
- ❖ Lehetőség megteremtése, az élmények, észlelések tevékeny létrehozásának, változatos újra alkotásának.
- ❖ Minél többféle képi kifejezőmód, technika megismertetése.
- ❖ Önkifejezési eszközök lehetőségének biztosítása.

A gyerekek alkotó tevékenységéhez szükséges feltételek biztosítása:

- ❖ A gyerekek alkotó tevékenységéhez szükséges feltételek biztosítása az óvónő feladata.
- ❖ A tevékenység sokféle anyagot, eszközt igényel, melynek összegyűjtéséhez a gyerekek és szülők segítségét is kérheti / különböző minőségű papírok, textilek, dugók, dobozok/.
- ❖ Fontos a jó minőségű, a gyerekek által könnyen megfogható, használható eszközök biztosítása. Az eszközök kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait. Ennek megfelelően a kisebbek számára vastag eszközöket és nagyméretű felületeket kell biztosítani. Minden csoportban legyenek balkezes eszközök is.
- ❖ Az eszközök, anyagok elhelyezése nyitott polcokon, kosarakban és más tárolókban történik, hogy a gyerekek könnyen elő tudják venni ezeket.
- ❖ Az elkészült alkotások tárolására egyéni irattartókat biztosítunk ahová a gyermekek önállóan elhelyezhetik műveiket.
- ❖ Az alkotó tevékenységhez csendes, nyugodt helyen lévő kerek asztal áll rendelkezésre. Előnye, hogy az eszközöket a gyerekek könnyen elhelyezhetik és elérhetik, karjuk szabadon mozoghat, egymást nem zavarják meg.
- ❖ A rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységeit a gyerekek a nap folyamán önállóan választhatják, és annyi időt tölthetnek vele, amennyihez kedvük van.
- ❖ A gyerekek környezetükből spontán és az óvónő által szervezett megfigyelések során sokféle ismeretet, élményt szereznek, melyek alkotásra készítik őket.
- ❖ Követlen légkörben a gyermekek szívesen tevékenykednek, alkotnak. Az óvónő együtt örüljön a gyermekekkel felfedezéseiknek és egyéni megoldásaiknak.
- ❖ Az ábrázoló tevékenység fejlődését úgy segítheti az óvónő, hogy hagyja, a gyerek a saját szintjén, a saját elgondolásai szerint, a saját élményeit alkossa meg. Csak akkor segítsen, ha elakad vagy kéri a segítséget.
- ❖ A tevékenység a lényeg, nem az elkészült „mű”. A legfontosabb, hogy a gyerek örömmel tevékenykedjen, újra és újra legyen igénye alkotni és próbálja megvalósítani elképzeléseit.

Életkor szerinti tevékenységek

3-4 éves

- ❖ Firka,
- ❖ Képalakítás különféle technikával
- ❖ Plasztikai alakítás
- ❖ Egyszerű barkácsolás, építés

Gyerekeknek is biztosítson az óvónő sokféle anyagot, eszközt, hogy a nap folyamán bármikor használhassák ezeket. Az óvónő teremtsen a gyerekek számára szabad karcoló, firkáló, mázoló lehetőségeket. Ehhez vízszintes és függőleges nagy felületeket, vastag krétát, ecsetet, ceruzát, botokat biztosítson, mert a gyerekek keze ekkor még nem képes vékony eszközök helyes fogására.

A firka korszakában a gyerekeknek nem szándékuk téma ábrázolása. A felnőttek kérdéseikkel ne erőszakolják rá a gyerekekre a téma megnevezését.

Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyerekek többféle plasztikus anyaggal is tevékenykedhessenek. Agyag formálhatóságával, gyurkálásuk, sodrásuk, gömbölyítésük, mélyítésük, vágásuk, karcolásuk közben ismerkednek a gyerekek. Az óvónő ismertesse meg a gyerekeket a formázás eszközeinek használatával /kés, kiszúró forma, sodrófa / a nyomat készítés és a díszítés technikáival /termények, pálcikák, különböző felületű, formájú eszközök/. A felnőtt kreativitása, a gyerekek tevékenységéért való lelkesedése, öröme ösztönzőleg hat az ábrázoló tevékenységek iránti érdeklődésre.

4-5 évesek

- ❖ Ábrázolási tevékenysége tovább bővül anyag, eszköz, technika tekintetében és fejlődik a figurativitás,
- ❖ Az óvodapedagógus sok élmény biztosításával hozzájárulhat az ábrázolási témák gazdagodásához,
- ❖ Megjelenik a szándékos képalakítás,
- ❖ Az emberábrázolás,
- ❖ Rajzaik színesednek,
- ❖ Megjelenik a gyöngy, vonal, textil, termékek feldolgozása,
- ❖ Segítséggel hajtogatnak,
- ❖ Változatos technikákat alkalmaznak (pl. lenyomatok, szövés, fonás),
- ❖ Megjelennek a mesék szereplői,
- ❖ Élményeik,
- ❖ Elképzelt személyek.

5-6-7 évesek

- ❖ Gyermeknél a figurativitás előtérbe kerül. Az egyéni alkotások képi, plasztikai és tárgykészítési formában is megjelennek.
- ❖ Egyre több vékony eszközt használnak /ceruza, ecset/.
- ❖ Az óvónő bonyolultabb, fejlettebb finommozgást igénylő technikákkal ismerteti meg a gyerekeket / batikolás, szövés, fonás, varrás, /.
- ❖ A gyerekek téma ábrázolása tovább bővül, emberek, állatok, mesék megformálásával, ajándékok készítésével.
- ❖ Különbség tapasztalható a fiúk és a lányok témaválasztásában és ábrázolási technika iránti érdeklődésében. Vegye figyelembe ezt az óvónő és a fiúk számára is, biztosítson vonzó tevékenységi lehetőségeket.
- ❖ Az óvónő mértékletes és kreatív segítése következtében a gyerekek képalkotásai egyediek, plasztikai munkái eredetiek, aprólékosan megformáltak lesznek. A valóság egyedi ábrázolásában a forma, az arányok, a színek, a tételrendezés alkotása fejlett.

- ❖ A gyerekek szívesen végzik a tevékenységeket, fejlődik finommozgásuk, vizuális képességeik, ismereteik a környezet tárgyairól, anyagairól, azok tulajdonságairól, kreatív, fantáziadús alkotásokat hoznak létre.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységek iránt kevés érdeklődést mutató gyermekeket az óvónő érdekes témával, eszközzel, technikával igyekezzon motiválni. A gyermekek alapos ismerete szükséges ahhoz, hogy az óvónő a gyermek érdeklődését fel tudja kelteni.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- ❖ Kialakul az egyéni látásmód, a sajátos alkotási forma,
- ❖ Örülnek a közösen elkészített kompozíciónak, egyéni alkotásaiknak,
- ❖ Építésben, téralakításban közösen is vesznek részt,
- ❖ Megbecsülik saját és mások munkáját,
- ❖ A gyermekek sokféle ábrázolási technikát ismernek, szeretnek alkotni,
- ❖ A különböző anyagok tulajdonságairól, alakíthatóságáról széleskörű tapasztalataik, ismereteik vannak,
- ❖ Képi és plasztikai alkotásaikra a téma gazdagság a jellemző,
- ❖ Képi és plasztikus alkotásaik részletezőek, tételrendezésük komponált, színviláguk gazdag, egyedi,
- ❖ Vizuális észlelésük, finommozgásuk fejlet,
- ❖ Az alkotásokról tudnak beszélni, megfogalmazzák érzéseiket,
- ❖ A megerősítő környezetben a gyermek jókedvvel, szívesen alkot. Nyitottsága magabiztossága alkotásra, készletti. Tevékenységének, alkotó munkájának eredményei a személyiségének fejlődését tükrözik.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek egyéni képességeinek megfelelően végzi az itt leírtakat.
- ❖ Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet

A szülők bevonásának lehetőségei:

- ❖ Csoportszoba közös szépítése
- ❖ Képek, könyvek gyűjtése
- ❖ Kincsek gyűjtése
- ❖ Közös barkácsolás

8. VERS-MESE

A vers-mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

8. 1. Cél:

Az irodalom iránt érdeklődő, igényesen válogató, majdan szívesen olvasó, színházat látogató, egyértelműen kommunikáló személyiség megalapozása.

8. 2. Feladat:

- ❖ Mondókák, mesék megszerettetése.
- ❖ Irodalmi élmény nyújtásával, ízlésformálás.
- ❖ Váljanak az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává.
- ❖ A változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyv- könyvtár és a színház iránt
- ❖ Kreativitás fejlesztése (saját vers alkotása, annak mozgással és /vagy ábrázolással történő kifejezése)

8. 3. Az integrációban kiemelt feladataink:

Az anyanyelv használata áthatja az óvoda egész napi életét, ezért az anyanyelvi nevelés nem tekinthető kizárólag a foglalkozásokon megvalósítandó feladatnak.

- ❖ A beszédkedv fokozása.
- ❖ A beszédfantázia, szókincs bővítése.
- ❖ A helyes ejtés, beszédautomatizmus, tiszta beszédhallás elsajátítása.
- ❖ Helyes légzés, artikuláció, tempó, ritmus hangsúly hanglejtés kialakítása.
- ❖ Nyelvtanilag helyes beszéd, kifejezőkészség alakítása.
- ❖ Az utánpótlásra készítő példaértékű pedagógiai bemutatás.
- ❖ A gyermekek irodalmi tevékenykedtetése.
- ❖ A beszédszervek ügyesítése, beszédindítás elősegítése, a beszédhallás, az auditív ritmus, az auditív emlékezet, verbális emlékezet, grammatika, szóismeret mondat- és szövegalkotás,
- ❖ Nonverbális eszközök használata.
- ❖ Tevékenység, manipuláció, eszközhasználat, játék, ábrázolás közben is ösztönözzük beszédre a gyermeket.

3-4 évesek számára rövid, ritmikus népi mondókákat, verseket /10-12/ gyűjtünk össze. A mesék /10-16 / rövid, egyszerű cselekményű állatmesék legyenek, amelyekben visszatérő, ismétlődő fordulatok vannak.

4-5 évesek számára a népi mondókákon /6-8 / kívül rövid, humoros, ritmikus verset /6-8 / is választunk. A mesék szerkezete összetettebb lehet. Népmesék, állatmesék és modern mesék is kerülnek az összeállításba.

5-6-7 évesek irodalmi anyagát a népi mondókákon, kiszámolókon /8-10/ kívül, bővítjük nyelvtörőkkel és találós kérdésekkel. Kissé hosszabb vidám, tréfás versek /15-20 / egészítsék ki ezeket. A mesék /18-25 / cselekménye összetett, több szálon futó lehet. A hosszabb népmesék, a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék mellett, modern mesék és folytatásos történetek is kerülnek az összeállításba.

Vegyes csoportban a gyerekek kor szerinti arányához igazodva állítjuk össze az anyagot.

Az irodalmi anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük:

- ❖ a gyerekek fejlettségét,
- ❖ ennek megfelelően a mondókák, versek ritmikusságát,
- ❖ a mese cselekményszövéseinek bonyolultságát és az aktualitást,
- ❖ a népi és a művészi értékű irodalmi alkotások közül választunk.

A fejlődés várható jellemzői:

- ❖ Szívesen mondanak verseket, mondókákat, sokat ismernek,
- ❖ Szeretik a mesét,
- ❖ Szívesen báboznak, dramatizálnak ismert meséket és kitalált történeteket,
- ❖ Kialakul igényük a mesehallgatásra,
- ❖ Tudnak történeteket, mesét befejezni,
- ❖ Saját albumokat, mesekönyveket készítenek,
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően végzik a fent említetteket.
- ❖ Autista gyermeknél nem meghatározható, mivel az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési ütem együtt alakítják a képet

Szülők bevonásának lehetőségei:

- ❖ Irodalmi alkotások gyűjtése
- ❖ Bábok szemléltető eszközök készítése
- ❖ Könyvek ajánlása
- ❖ Színházi részvétel, anyagi támogatás
- ❖ Cd-k, könyvek biztosítása
- ❖ Programajánlatok, jegyek beszerzése

9. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET SEGÍTÉSE

Átmenetnek nevezünk az egyén életében bekövetkezett minden olyan változást, amely a megszokott szocializációs térből való kimozdulást eredményezi.

Ez a feladat **folyamat jellegű** amelyben a gyermek óvodába lépésével belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség megléte szükséges.

Nevelési elveink:

- ❖ Figyelembe vesszük a gyermek belső érési folyamatait.
- ❖ Játékba integráljuk a fejlesztést és a nevelés többi eszközét is.
- ❖ Nem engedünk az iskolai nyomásnak, egészséges, kiegyensúlyozott, boldog gyerekkort kívánunk biztosítani a ránk bízott gyermekeknek.
- ❖ Az óvodai tanulás célja a képességek fejlesztése, melyek közül mind ugyanolyan fontos, nem alárendelhető egymásnak.
- ❖ Biztosítjuk a gyermek lételemét jelentő mozgástevékenységekhez a szükséges teret, időt, napirendet.
- ❖ A gyermek tudásvágyának kielégítése során gondoskodunk a fogalmak tartalommal történő megtöltéséről.
- ❖ Az érdekestől haladunk fokozatosan a szükséges felé.
- ❖ Erősítjük a gyermek törekvéseit a világ megismerésére, ösztönözzük a kérdés-feltevéseket. A válasznál figyelemmel vagyunk a gyermeki világkép, gondolkodás életkori sajátosságaira.

- ❖ A szociális funkciók gyakorlása közben abból indulunk ki, hogy a kialakított képességek akkor tudnak felszínre kerülni, ha a gyermek társas kapcsolatai is fejlettek.

Az iskolára alkalmassá tételben kompetens az óvodapedagógus, segítő a szülő. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdesre.

Szülők előkészítő munkáját támogatjuk a szülői értekezlet, egyéni beszélgetések keretében.

Segítjük a családokat az iskolára készsége tétel feladatainak megvalósításában.

Segítünk abban, hogy minél több információt kapjanak az iskolákról.

Kapcsolattartásunk feladatai:

- ❖ Szorosabb kontaktus kiépítése a környező iskolákkal.
- ❖ Hospitálás egymásnál, egymás módszereinek, követelményeinek megismerése.
- ❖ Egymás alapidokumentumainak áttekintése, az iskola alapozó szakaszának megismerése.
- ❖ Többszöri közös program, beszélgetés szervezése.
- ❖ Iskolai látogatás a nagycsoportosokkal.
- ❖ Az iskolába került gyermekek nyomon követése bemutató óra alkalmával.
- ❖ Meggyöződés az óvoda- iskola átmenet sikerességéről.

Iskolássá csak az iskola által válhat a gyermek!

Célunk, hogy a gyermekek tudásvágygal telve, kíváncsian, örömmel menjenek szeptember első napján az iskolába, ahol szeretettel **várja őket az ismerős tanító néni** a korábban már megismert iskolai környezetben.

A nagycsoportosok különböző események kapcsán többször is elmennek az iskolába, s a tanító néni is több ízben ellátogatnak hozzájuk, az óvodába.

Az elsősök szeptemberben visszajönnek volt óvodájukba, hogy élményeiket elmesélhessék a többi gyerekeknek és a volt óvó nénijüknek.

Az őszi folyamán az óvó néni meglátogatják az ügyes és okos elsősöket, hogy azok büszkélkedhessenek frissen szerzett tudásukkal.

Az iskolák és óvodák pedagógusai minden évben közös előadáson vesznek részt, aminek a témája mindenki számára hasznos ismereteket nyújt.

Szülői értekezletre hívjuk a tanítónőket, ismertetőket adunk a fontosabb programokról, konzultációkat szervezünk, ismerkedünk egymás programjával.

Iskola összekötő biztosítja a folyamatosságot, a környező négy iskolával.

VI. ÓVODAPEDAGÓGUS ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTUMOK

Óvodánkban tudatos, tervszerű munka folyik, aminek feltétele a tervezés.

A dokumentumok egymáshoz való kapcsolata

Minőségirányítási program	Rövidtávú terv	1 év	Felelős: Óvodavezető
Pedagógiai P.	Középtávú terv	4 év	Felelős: Óvodavezető Nevelőtestület
Éves munkaterv	Rövid távú terv	1 év	Felelős: Óvodavezető
Csoportnapló	Vegyes időtartamú Terv	Változó: 1-4 évig	Felelős: Csoportos óvónők
Fejlődési lap	Vegyes időtartamú	Változó: 1-4 évig	Felelős: Csoportos óvónők

Az óvoda szakmai dokumentumai:

- ❖ a nevelőmunka tervezésével,
- ❖ a nevelési program megvalósításával,
- ❖ a gyerekek fejlődésével kapcsolatos információk rögzítésére szolgálnak.

3. Óvodai csoportnapló tartalma:

- ❖ Gyermek névsora, jele, születési ideje,
- ❖ Statisztikai adatok,
- ❖ Gyermekcsoport napi és heti rendje,
- ❖ Gyermekvédelmi adatok,
- ❖ Óvoda által szervezett programok,
- ❖ Óvodán kívül szervezett programok,
- ❖ Beszoktatási terv, tapasztalatok,
- ❖ Csoport nevelési terve és értékelése
- ❖ Éves tervek,
- ❖ Projekt tervek, séták, kirándulások terve,
- ❖ Az óvoda programtervével összehangolt eseményterv,
- ❖ A gyermekcsoporttal kapcsolatos feljegyzések
- ❖ Egyéni fejlesztés területei,
- ❖ Mérés eredményei,
- ❖ Fogadóórák tervezése,
- ❖ Szülői értekezlet tervezése,
- ❖ Részvétel a szülői értekezleten,
- ❖ Családlátogatások feljegyzései,
- ❖ Egyéb szolgáltatást igénybevevők névsora,
- ❖ Ellenőrzések a csoportban.

Fejlődési lap tartalma:

- ❖ családlátogatás tapasztalatai
- ❖ első nap az óvodában” megfigyelési lap,
- ❖ a gyerekekkel kapcsolatos megfigyelések, folyamatos feljegyzések.

Egyéb gyermekekkel kapcsolatos dokumentumaink:

- ❖ Felvételi és mulasztási napló
- ❖ Egészségügyi törzskönyv

VII. GYERMEKVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK AZ ÓVODÁBAN

Az óvodába lépés feltételei: **Közn.t.9. § (1)** Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek - e törvényben foglalt kivétellel - harmadik életévének betöltése után vehető fel. A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti, a gyermekek felvétele folyamatos.

(2) A gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, átvenni, amelynek körzetében lakik vagy ahol szülője dolgozik. A felvételtől, átvételtől az óvoda vezetője dönt. Ha a jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, az óvodavezető, amennyiben az óvoda fenntartója több óvodát tart fenn, az óvoda fenntartója bizottságot szervez, amely javaslatot tesz a felvételre.

(4) Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról a szülők és az óvodapedagógusok véleményének kikérése mellett az óvodavezető dönt.

Ha az óvodába jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, az óvoda vezetője bizottságot szervez, amely javaslatot tesz a felvételtől. Nem tagadhatja meg a hátrányos helyzetű gyermek, továbbá annak a gyermeknek a felvételét, akit a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 41. §-a előír.

A Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény alapján az óvoda a gyermek 3 éves korától ellátja a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat.

A gyermek abban az évben, amelyben az 5. életévét betölti, (2014/15 évtől a 3. évét, ez alól csak a jegyző mentheti fel.) a nevelési év kezdő napjától napi 4 órát köteles óvodai nevelésben részt venni. A gyermek utoljára abban az évben kezdhet óvodai nevelési évet, amelyben a 7. életévét betölti. Abban az évben, amelyben a gyermek a 7. életévét betölti, akkor kezdhet újabb nevelési évet az óvodában, ha augusztus 31. után született, és a szakértői és rehabilitációs bizottság javasolja, hogy még egy évig maradjon az óvodában. A szakértői és rehabilitációs bizottság ilyen javaslatot a szülő kérésére és az óvoda nevelőtestületének egyetértésével tehet.

Az óvodai elhelyezés megszűnését a 47. § tartalmazza, mely kimondja, hogy megszűnik az óvodai elhelyezés, ha a gyermeket felvették az iskolába, annak a nevelési évnek az utolsó napján, amelyben a 8. életévét betölti

Az iskolába lépés feltételei:

A Köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. Törvénynek a Tankötelezettségről szóló 6. és 7.§-a értelmében a tankötelezettség kezdetén minden gyermeket általános iskolába kell beíratni.

A 2011.évi CXCV. Törvény szerint, ha a gyermek eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettségét, legkorábban abban a naptári évben, amelyben a 6., legkésőbb, amelyben a 8. életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség kezdete annál a gyermeknél eshet a 8. életévre, aki augusztus 31. utáni időpontban született. A tankötelezettség teljesítése a tanév első napján kezdődik.

Az óvoda a tanköteles életkorba lépéskor a gyermek fejlettségéről szakvéleményt ad.

A szülő köteles a meghirdetett időpontban tanköteles gyermekét beíratni az iskola első évfolyamára. A gyermek iskolai felvételéről az iskola igazgatója dönt az óvoda véleménye alapján.

A testi érettséget az orvos állapítja meg. A pszichikus érettség hiteles ismerői az óvodapedagógusok és a szülők. A problémás gyermekek iskolaérettségének megállapításában a Szakértői bizottság ad segítséget.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolai életre való alkalmasságnak testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek mindegyike szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az iskolai tanuláshoz alkalmasnak tekinthető az a gyermek, aki bizonyos testi érettséggel rendelkezik, mozgása egyre összerendezettebb, harmonikusabb.

A pszichikus érettség hiteles ismerői a szülők, óvónők.

Az 1997. évi XXXI. Törvény, **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény** megállapítja azokat az alapvető szabályokat, amelyek segítséget nyújtanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodnak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről. A törvény meghatározza a gyermekek alapvető jogait, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

Fontos a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálattal való együttműködés, hiszen a veszélyeztetettség feltárásához, megelőzéshez segítséget nyújtanak és közreműködnek a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásában.

A pedagógus köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot értesíteni, ha a gyermek súlyos veszélyhelyzetbe került, vagy kerülhet.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvoda prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységet végez.

A megelőzés feladatai:

- ❖ A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- ❖ Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- ❖ Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- ❖ A családot – gyermeket megillető kedvezményekhez való jutás elősegítése.

- ❖ Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.
- ❖ Együttműködés a gyermekvédelmi szervekkel.

A feltárás feladatai:

- ❖ A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű, továbbá a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felismerése, a problémák feljegyzése.
- ❖ A tünetek okainak megkeresése.

A megszüntetés feladatai:

- ❖ A felzárkóztatás megszervezése.
- ❖ Egyéni tehetséggondozás.
- ❖ Induló hátrányok csökkentése.
- ❖ A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- ❖ A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- ❖ Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- ❖ Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, jelzőrendszer működtetése.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

A Köznevelésről szóló 2003. évi LXI. Törvény 54.§-a (1) pontja alapján az óvodavezető fő feladata a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.

- ❖ A gyermekvédelmi feladatok megszervezése és ellátása.
- ❖ A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- ❖ A gyermekbalesetek megelőzése.
- ❖ A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.

A nevelőtestület gyermekvédelmi feladatai:

- ❖ Elősegíti a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járását.
- ❖ Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedéseket javasol.
- ❖ A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri és a gyermekvédelmi munka pedagógiai céljainak, feladatainak kidolgozása során figyelembe veszi.
- ❖ A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri.
- ❖ A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- ❖ Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a gyermek családban történő felnevelését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestület tagja, aki az óvodavezető megbízásából képviseli a gyermekvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja és részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

- ❖ A gyermekvédelmi munka koordinátora.
- ❖ A nevelési év elején feladattervet, gyermekvédelmi munkaprogramot készít.
- ❖ Feljegyzi a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket, nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket.
- ❖ Szükség esetén családlátogatást végez a csoport óvónőivel, környezettanulmányt készít.
- ❖ Évente egyeztet a gyermekjóléti szolgálattal, szükség esetén az önkormányzat illetékes előadójával a nyilvántartást illetőleg.
- ❖ Tájékoztatja a szülőket gyermekvédelmi tevékenységéről, fogadóórájáról.
- ❖ Kapcsolatot tart a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal.
- ❖ Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását
- ❖ A gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot ad.
- ❖ Javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra.
- ❖ Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.
- ❖ Munkájáról nevelőtestületi értekezleten beszámol, írásos beszámolója az éves munkaterv része.

VIII. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZ ÉS FELSZERELÉS JEGYZÉKE

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Ssz.	Megnevezés	Mennyiségi egység	Előírt mennyiség	Meglévő mennyiség
1.	Óvodai fektető	Létszám/1	Létszám/1	150
2.	Gyermekszék	Létszám/1	Létszám/1	150
3.	Gyermekasztal	Létszám figyelembevétele	Létszám figyelembevétele	38
4.	Fényvédő függöny	Ablakonként	Ablakonként	40
5.	Szőnyeg	Csop/ként	Csop.ként	6
6.	Játéktartó szekrény vagy polc	Csop/2	Csop/2	12
7.	Fektető-tároló	Csop/1	Csop/1	6
8.	Élősarok állvány	Csop/1	Csop/1	6
9.	Hőmérő	Csop/1	Csop/1	6
10.	Óvodapedagógusi asztal	Csop/1	Csop/1	6
11.	Felnőtt szék	Csop/2	Csop/2	12
12.	Eszköz-előkészítő asztal	Csop/1	Csop/1	6
13.	Edény-és evőeszköz-tároló szekrény	Csop/1	Csop/1	6
14.	Szeméttartó	Csop/1	Csop/1	15
15.	Textiltároló szekrény	Csop/1	Csop/1	6
16.	Tornaszoba: tornapad	Csop/2	Csop/2	12
17.	Tornaszőnyeg	Csop/1	Csop/1	4
18.	Bordásfal	Csop/2	Csop/2	10
19.	Óvodai többfunkciós mászó készlet / kiváltva: bordásfallal, padokkal, zsámolyokkal, kötéllétrával/	Csop/1	Csop/1	1
20.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések:	Csop/3 gyerek foglalkoztatásához	Csop/3 gyerek foglalkoztatásához	
	Léglabda			50
	Maroklabda			40

	Ugrálólabda			6
	Tornabot			20
	Szalag			40
	Ugrálókötél			10
	Karika			40
21.	Logopédiai foglalkoztató: tükör	Helyiség/1	Helyiség/1	1
22.	Asztal	Helyiség/1	Helyiség/1	1
23.	Szék /felnőtt-gyerek/	Felnőtt1-gyerek-1	Felnőtt1-gyerek-1	2
24.	Szőnyeg	Helyiség/1	Helyiség/1	1
25.	Játászóudvar: kerti asztal	Csop/1	Csop/1	12
26.	Kerti pad	Csop/2	Csop/2	24
27.	Babaház	Csop/1	Csop/1	1
28.	Udvari homokozó	2Csop/1	2Csop/1	3
29.	Takaróháló	Homokozó/1	Homokozó/1	4
30.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő udvari eszközök:			
	Kötéllétra			2
	Hinta			1
	Motorok			12
	Rollerek			6
	Labdák			30
	Kosárlabdapalánk			3
	Csúszda			3
	Mászóka			3
	Favár			0
	Homokozó játékok			60db homokozó készlet
	Mérleghinta			0
31.	Óvodavezetői iroda: íróasztal-és szék	1-1 db	1-1 db	1-1 db
32.	Tárgyalóasztal	Helység/1	Helység/1	1
33.	Szék	Helység/2	Helység/2	2
34.	Telefon	Helység/1	Helység/1	1
35.	Könyvszekrény	Helység/1	Helység/1	1
36.	Íratszekrény	Helység/1	Helység/1	1
37.	Könyvtári dokumentumok	500	500	
38.	Orvosi szoba: kötszerdoboz	1	1	1

39.	Nyelvfogó	1	1	1
40.	Személymérleg	1	1	1
41.	Magasságmérő	1	1	1
42.	Mérőszalag	1	1	1
43.	Lázmérő	3	3	3
44.	Elsősegélynyújtó láda	1	1	1
45.	Phonendoscop: gyermekorvos biztosítja			
46.	Reflexkalapács: gyermekorvos biztosítja			
47.	Nyelvlapoc	Gyermeklétszám szerint	Gyermeklétszám szerint	40
48.	Kötszervágó olló	1	1	1
49.	Vizsgálóágy	1	1	1
50.	Támlás szék	2	2	2
51.	Hulladékgyűjtő /pedálos/	1	1	1
52.	Gyermeköltöző: öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	Gyermeklétszám szerint	Gyermeklétszám szerint	150
53.	Öltözőpad	Gyermeklétszám szerint	Gyermeklétszám szerint	150 férőhely
54.	Gyermekmosdó, WC: törülközőtartó	Gyermeklétszám szerint	Gyermeklétszám szerint	Csoportonként 1 törülközőtartó, 25db akasztóval
55.	Falitükör	Mosdókagylóként 1	Mosdókagylóként 1	1
56.	Hőmérő	Helyiségenként/1	Helyiségenként/1	20
57.	Rekeszes falipolc	Gyermeklétszám szerint	Gyermeklétszám szerint	150 fogmosópohár részére

Nevelőmunkát segítő eszközök (taneszközök)

Ssz.	Megnevezés	Mennyiségi egység	Előírt mennyiség	Meglévő mennyiség
1.	Mozgásos játékok /tornaszoba eszközei/	Csop/30%	Csop/30%	20db-os készletek
	Egyensúlyozó készlet			2
	Benti műanyag csúszda			1

2.	Szerepjátékok	Csop/30%	Csop/30%	45%
	Babakonyha			6
	Babaszoba			6
3.	Építő-konstruáló játékok	Csop/30%	Csop/30%	4 féle készlet csoportonként
4.	Szabályjátékok	Csop/30%	Csop/30%	6db-os készlet csoportonként
5.	Dramatizálás-bábozás	Csop/30%	Csop/30%	15db-os kesztyű és ujjbáb készlet csoportonként
	Bábparaván			6
	Bábtartó-ujjbábtartó			6
6.	Barkácsolás	Csop/30%	Csop/30%	8db-os készletek csoportonként
7.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő játékok	Létszám figyelembevétele	Létszám figyelembevétele	A tornaszoba felszerelése
8.	Ének-zene, énekes játékok eszközei	Létszám figyelembevétele	Létszám figyelembevétele	8 db-os hangszerkészlet csoportonként
9.	Anyanyelvi játékok	Csop/30%	Csop/30%	6db-os készlet csoportonként
10.	Értelmi képességeket fejlesztő játékok	Csop/30%	Csop/30%	10-db-os fejlesztő játék készlet csoportonként
11.	Ábrázoló tevékenységet fejlesztő játékok	Létszám figyelembevétele	Létszám figyelembevétele	8- db-os készlet csoportonként
12.	Környezet megismerését elősegítő eszközök	Létszám figyelembevétele	Létszám figyelembevétele	Felszerelt elősarok csoportonként
13.	Munka jellegű tevékenység eszközei	Csop/30%	Csop/30%	3db-os takarítókészlet csoportonként
14.	Videó	Óvoda/1	Óvoda/1	1
15.	Televízió	Óvoda/1	Óvoda/1	1
16.	Magnetofon	3 csoportonként/1	3 csoportonként/1	7
17.	Diavetítő	Óvoda/1	Óvoda/1	1
18.	Vetítívászon	Óvoda/1	Óvoda/1	1
19.	Hangszer pedagógusoknak	Létszám figyelembevétele	Létszám figyelembevétele	4db-os készlet csoportonként
20.	Hangszer gyermekeknek	Csop/30%	Csop/30%	8db-os készlet csoportonként

21.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Csop/30%	Csop/30%	6db-os készlet csoportonként
-----	---	----------	----------	------------------------------

Egészség- és munkavédelmi eszközök

Ssz.	Megnevezés	Mennyiségi egység	Előírt mennyiség	Meglévő mennyiség
1.	Ételminta-vétel /üvegtartály/	Készlet/óvoda	Készlet/óvoda	1 készlet
2.	Mentóláda	Óvoda/1	Óvoda/1	1
3.	Zárható gyógyszereszekrény	Óvoda/1	Óvoda/1	1
4.	Tűzoltó készülék	Érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	Érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	9

Kiegészítő eszközök jegyzéke

Az egészséges életmód alakítása

Mosdóhasználathoz: szappan, folyékony-szappan, WC papír, nedves törölkendő, törölközők, körömkéfe, fogkefe, fogmosó-pohár, fogkrém, tükör, fésű, az intimitást segítő térelválasztók, függönyök.

Étkezés: tányérok, poharak, megfelelő méretű evőeszközök, szalvéták, kancsók, abroszok, tálalóedények, süteményes- desszertestálak, vágódeszkák, kések, stb.

Öltözködés: fogasok, öltözőszekrények, padok.

Pihenés: ágyak, ágyneműk, sötétítő függönyök, Játék

Babaszobai - babakonyhai bútorok, tálalóedények, kiegészítő ruhadarabok, fejdíszek, bábeszközök, paraván, építőjátékok, autók, barkácseszközök, logikai - értelemfejlesztő - társasjátékok, kirakók, babák, babaruhák, plüssállatok, babakocsik, váarak, katonák, kiegészítő-játékok, stb

Vers-mese

Mesekönyvek, képek, fejdíszek, újbábok, bábok, bábparaván, diavetítő, diafilmek, magnók, kazetták, stb.

Ének, zene, énekes játék :Hangszerek: háromszögek, ritmusbotok, cintányérok, xilofonok, különféle dobok, furulyák, csengők, hangvillák, szoknyák, kalapok, kendők, kiegészítő kellékek, CD- lejátszó- magnó, hangkazetták, CD lemezek.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

Agyag, különféle papírok (kartonpapír, hajtogatós papír, krepp-papír, újság) újságok, ollók, festékek, (tempera, ujjfesték, gomb, olaj,) különböző vastagságú zsírkréták, ceruzák, különféle méretű ecsetek, ragasztók, textilek, fonalak, cérnák, tűk, rafia, tálcák, irattartók, alufóliák, vödrök, tálak, szivacsok, damilok, bőrök, hurkapálcák, stb.

Mozgás

Ugrókötelek, labdák, kerékpárok, kötélletrák, kötelek, rollerek, karikák, mérleg-lengő hinták, csúszdák, készletek, sportpálya, focikapuk, ugrálólabdák, kismotorok, bordásfalak, ugrópadok, tornapadok, galériák, babzsákok, szalagok, tornabotok, zsámolyok, tornaszőnyegek, szivacsok, stb.

Eszközeink:

ugráló-kötelek, labdák, kötélletrák, kötelek, rollerek, karikák, mérleg-lengő hinták, csúszda, ugráló-labdák, kismotorok, ugrópadok, tornapadok, bordásfalak, babzsákok, szalagok, tornabotok, zsámolyok, tornaszőnyegek, szivacsok, ...stb.

Ezeket az eszközöket cserélgetjük a gyermekek érdeklődésének, szükségleteinek megfelelően.

Az egészséges életmód alakulásában jelentős helyet foglal el a mozgás, ezért próbáljuk a gyermekeket a mozgásukon keresztül minél több élményhez, tapasztalathoz juttatni.

Külső világ tevékeny megismerése

Mikroszkópok, nagyítók, csirázató edények, földgömbök, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, magvak, gyógynövények, haledelek, növények, kertiszerszámok (gyermek és felnőtt méretű), fűnyírók, locsolókannák, locsolótömlők, talicskák, napernyők, kerti zuhanyzók, madáretetők, madáritatók, mágnestáblák, mérőszalagok, minimat készletek, logikai készletek, mérlegek, űrmértékek...

Munkajellegű tevékenységek

A gyermekek méretéhez szükséges eszközök/ takarító eszközök, kerti szerszámok stb./

A logopédiai foglalkozásokhoz szükséges eszközök és felszerelések

Tükör, fejlesztő játékok, képek, feladatlapok.

Udvari környezet

Különféle labdák, talicskák, közlekedési eszközök, szerepjátékra alkalmas építmények, egyéni és csapatjátékot biztosító mozgásfejlesztő eszközök, egyensúlyeszközök, építésre alkalmas anyagok.

IX. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Nyilvánosságra hozatal módja: Minden szülő számára a www.maszokaovoda.hu honlapon, az emeleti zsibongóban.

Módosításra van lehetőség a pedagógusok, a Szülői Szervezet, az óvodavezető és a fenntartó kezdeményezésére, valamint törvényi változás esetén.

Záró rendelkezések.

A PP módosítása jogszabályi változások miatt vált esedékessé.

A PP Fenntartói finanszírozási többletkiadást nem tartalmaz.

Jelen módosított PP a nevelőtestület elfogadásával, az óvodai Szülői szervezet véleményezésével és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

A PP a jóváhagyást követő napon lép életbe és határozatlan időre szól.

„Sok kicsi sokra megy „Pedagógiai Program
Kőbányai Mászóka Óvoda
1105 Budapest, Ászok u 1-3

Ezzel egy időben hatályát veszti az intézmény 2020-ban készült PP.

A Pedagógiai Program hatályba lépésének dátuma: Budapest, 2021.
Felülvizsgálat ideje 5 évente.

Budapest, 2021

Forintos Ilona
óvodavezető

FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE

- 1993. évi LXXIX. Kt. És módosításai
- 137/1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelet Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- 1997. évi XXXI. tv. A Gyermek védelméről és gyámügy igazgatásról.
- Bagdi Margit, Daróczi Imréné, Egresi Jánosné, Karancsi Lászlóné, Kóta Sándorné, Pálfi Sándorné: **Képességfejlesztés játékokban, tanulásban**
Hajdú-Bihar megyei P.Int. Debrecen, 1994.
- Bakonyi Anna: **Irányzatok, alternatívitás az óvodai nevelés területén**
Tárogató Kiadó Bp. 1995.
- Balogh Jenő: **A vizuális nevelés pedagógiája I.** Tankönyvkiadó Bp. 1969.
- Balázsne Szücs Judit: **Miből lesz a cserebogár?** Alex-typo 1992.
- Bruno Bettlheim: **A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek** Gondolat Kiadó Bp.1985.
Az elég jó szülő Gondolat, Bp. 1994.
- Dankó Ervinné dr.: **Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban** Dinasztia Kiadó Bp.
- Falvay Károly: **Ritmikus mozgás, énekes játék** OPI Bp. 1990.
- Fábíán Katalin: **Tevékenységek központú óvodai nevelési program**
Fabula Humánszolgáltató Bt. Miskolc 1998.
- Dr.Fejes Erzsébet - Kanczler Gyuláné dr.: **Mesélő természet** Alex-typo 1994.
Természet ünnepei Mesélő természet Bp-i Tanítóképző Főiskola 1998.
- Forrai Katalin: **Ének az óvodában** Zeneműkiadó Bp. 1974.
- Dr.Franyó István - Dr.Lénárd Gábor: **Nyisd ki ezt a kiskaput** Calibra Kiadó Bp. 1994.
- Gerő Zsuzsa: **A gyermekrajzok esztétikuma** Akadémia Kiadó Bp. 1974.
- Dr.Gósy Mária: **Beszéd és beszédviselkedés az óvodában** Tanszer-Tár Bt. Bp. 1993.
- Dr.Hegyí Ildikó: **Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban** OKKER Bp. 1998.
Siker és kudarc a pedagógus munkájában OKKER Bp. 1998.
- Kocsis Lászlóné - Rosta Katalin: **Ez volnék én?** Logopédiai Kiadó 1993.
- Kovács György: **Óvodapedagógia** Tankönyvkiadó Bp. 1991.
- Labancz Györgyi: **Óvodások környezeti nevelése** 1998.
- Mérei Ferenc - V.Binét Ágnes: **Gyermeklélektan** Gondolat Bp. 1975.
- Nagy Jenőné: **Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel**
Szolnok, Jász-Nagykun-Szolnok megyei Ped. Intézet. 1997.

- Óvodai programkészítés, de hogyan?** OKI Bp. 1997.
- Dr.Pereszlényi Éva: **A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszer**
Alcius Bt. Bp. 1997.
- Perlai Rezsőné dr.: **Az óvodáskor fejlesztőjátékai** OKKER Kiadó
Az óvodáskor viselkedéskultúrája OKKER Kiadó
- Porkolábné dr.Balogh Katalin: **Kudarccal az iskolában** Alex-typo 1992.
- Dr.Tóth János, Kemény Gáborné, Sárközi András: **Mozgásképesség, egészségmegőrzés játékosan és tudatosan** Kecskeméti Tanítóképző Főiskola 1996.
- Dr. Tótszöllősné Varga Tünde: **Mozgásfejlesztés az óvodában** Bp. 1994.
- Vekerdy Tamás: **Lidércek és álmok** T-Twins Kiadó Bp. 1992.
- Villányi Györgyné: **Játék a matematika?** Tárogató Kiadó Bp. 1993.
- Zilahi Józsefné: **Óvodai nevelés játékkal, mesével** Iskolafejl. Alapítvány Bp. 1994.
- Zsámbokiné - Horvátné: **Matematika kézzel, fejjel, szívvel** OKKER 1998.
- Zsolnai József: **Az érték közvetítő és képességfejlesztő pedagógia** Tárogató 1995.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	4.
1.A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSÁNAK INDOKA	4.
2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	6.
II. A PROGRAM GYERMEKKÉPE , ÓVODAKÉPE	7.
1. Gyermekkép	7.
2. Óvodakép	7.
3. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	9.
3.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	9.
3.2. Fejlesztőpedagógus tevékenysége	12
3.3. Tehetséggondozó óvodai programunk	15.
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	24.
1. Egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program működtetése	24
1. 1. Cél, Feladatok	24
1. 2. Egészséges táplálkozás biztosítása	25.
1.3. Mindennapos testnevelés, testmozgás megteremtése	25.
1.4. Testi-lelki egészség fejlesztése, biztosítása	26.
1. 5. Bántalmazó,erőszakos viselkedés megelőzése	27.
1.6. Biztonságos és egészséges környezet megteremtése	27.
1.7. Személyi higiéne alakítása	28.
1.8. Segítő kapcsolatok színterei, kapcsolódási pontok, együttműködések	30.
2. Érzelmi nevelés, szocializáció	31.
2.1, Cél,feladat	
2.2. A beszoktatás formái	32.
2.3. Társas és közösségi tevékenység	33.
A fejlődés várható jellemzői	35.
3. Anyanyelvi és értelmi nevelés	35
3. 1. Értelmi nevelés	35.

3. 2. Anyanyelvi nevelés	36.
A fejlődés várható jellemzői	36
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	37.
1. Személyi erőforrások alakulása	
2. Tárgyi erőforrások alakulása	38.
3. Napirend	38.
4. Heti rend	39.
5. Speciális szolgáltatások	40.
6. Az óvoda kapcsolatrendszere	40.
6.1. Óvoda-család kapcsolata	40.
6.2. Egyéb kapcsolatrendszerek	44.
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	
1. JÁTÉK	46.
1. 1. Cél	46.
1. 2. Feladatok	
1. 3. Az integrációban kiemelt feladataink	
1. 4. A játék személyiségfejlesztő hatása	47.
Az udvar	48.
Gyakorló játék	
Építő-konstruáló játék	
A barkácsolás	
Szerepjáték	49..
Bábozás, dramatizálás	
Szabályjáték	
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén	49.
2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	50.
2. 1. Cél	50.
2. 2. Feladataink	
2. 3. Az integrációban kiemelt feladataink	
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén	52.
3. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	53.

3. 1. Cél	53.
3. 2. Feladataink	
3. 3. Integrációs feladataink	53.
4. MOZGÁS	56.
4. 1. Cél	56.
4. 2. Feladatok	
4. 3. Az integrációban kiemelt feladataink	56.
Szervezett mozgások	
Szabad mozgások	
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén	59.
5. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERTETÉSE	60.
5. 1. Cél	60.
5. 2. Feladat	
5. 3. Az integrációban kiemelt feladataink	
A környezet megismerése	61
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén	61.
Matematikai tapasztalatok szerzése	62.
A fejlődés várható jellemző óvodáskor végén	63.
6.ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK, TÁNC	63.
6.1.Cél	
6.2. Feladat	
6.3. Integrációban kiemelt feladataink	
A fejlődés várható jellemzői	65.
7.RAJZOLÁS,FESTÉS,MINTÁZÁS,KÉZIMUNKA	66.
7.1.Cél	
7.2. Feladat	
7.3. Integrációban kiemelt feladataink	
A fejlődés várható jellemzői	68.
8.VERS –MESE	69.
8.1. Cél	
8.2. Feladat	
8.3. Integrációban kiemelt feladataink	

„Sok kicsi sokra megy „Pedagógiai Program
Kőbányai Mászóka Óvoda
1105 Budapest, Ászok u 1-3

A fejlődés várható jellemzői	70.
9. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET SEGÍTÉSE	71.
VI.AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTUMOK	73.
VII. GYERMEKVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	74.
VIII. ESZKÖZJEGYZÉK	78.
IX.LEGITIMÁCIÓ	84.
FELHASZNÁLT IRODALOM	